

Vlaams
Parlement

stuk **2429** (2013-2014) – Nr. 2
ingediend op 11 maart 2014 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende de persoonsvolgende financiering
voor personen met een handicap en tot hervorming
van de wijze van financiering van de zorg en de
ondersteuning voor personen met een handicap

Conceptnota voor nieuwe regelgeving

van mevrouw Mieke Vogels

Perspectief nu!

Naar een krachtdadig beleid met recht op zorg
en zorggarantie voor alle personen met een handicap

Hoorzitting

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid
uitgebracht door mevrouw Vera Van der Borgh

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers.

Vaste leden:

de dames Sonja Claes, Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack;
de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Vera Van der Borght;
de dames Mia De Vits, Else De Wachter;
de dames Lies Jans, Helga Stevens;
mevrouw Ulla Werbrouck;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de dames Caroline Bastiaens, Griet Coppé, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
de heren Frank Creyelman, Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Goedele Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

2429 (2013-2014) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

2267 (2013-2014) – Nr. 1: Conceptnota voor nieuwe regelgeving

INHOUD

I.	Uiteenzetting door mevrouw Lien Van de Wiel, algemeen coördinator Absoluut vzw	6
	1. Wie zijn wij?.....	6
	2. Verhaal van Jeroen.....	6
	3. Belangrijke elementen in het ontwerp van decreet.....	7
	4. Kritische bedenkingen en vragen	8
	5. Conclusie	8
II.	Vragen van de leden.....	8
III.	Uiteenzetting door de heer Johan Van Kersavond, Platform Werk Wachtlijsten Weg	10
	1. Het basisondersteuningsbudget	10
	2. Persoonsvolgende financiering.....	11
	3. Centrale zorgregie en regionale prioriteitencommissie	11
	4. Verlengingsmaatregel voor de 21- tot 25-jarigen	11
	5. Het ontbreken van budgettering of financiering	11
	6. Conclusie	12
IV.	Vragen van de leden.....	12
V.	Uiteenzetting door de heer Jeroen De Weerd, stafmedewerker van het Verbond van Sociale Ondernemingen	14
	1. Kennismaking.....	14
	2. Waardering	14
	3. Trap 1: basisondersteuningsbudget	15
	4. Trap 2	15
	5. De jeugdhulp: tussen wal en schip?.....	15
	6. Het concept bijstand.....	16
	7. Zorgregie en prioritering.....	16
	8. Budgettaire consequenties	16
	9. Zorg voor transitie.....	16
	10. Domino-effect.....	17
	11. Conclusie	17
VI.	Vragen van de leden.....	17
VII.	Uiteenzetting door de heer Jos Huys, GRIP vzw	20
	1. Persoonsvolgende financiering.....	21
	2. Basisondersteuningsbudget.....	21
	3. Toegangspoort tot het VAPH.....	21
	4. Ondersteuningsplan	22

5. Toegang?.....	22
6. Budgethoudersverenigingen.....	22
7. Budgetbesteding	22
8. Rechtsbescherming	23
9. Het begin van het einde?.....	23
VIII. Vragen van de leden.....	24
IX. Uiteenzetting door mevrouw Diane Serneels, sectorcoördinator ondersteuning van personen met een handicap van het Vlaams Welzijnsverbond	24
1. Stilstaan is geen optie.....	24
2. Het ontwerp van decreet legt de fundamenteën van het nieuwe huis.....	24
3. Het huis moet worden geflankeerd door zorggarantie.....	25
4. De afwerking van het huis: de bezorgdheden van de zorgaanbieders	25
4.1. Goede budgetcategorieën zijn gedifferentieerd en sterk zorgzwaartegerelateerd.....	26
4.2. Vraagsturing = regelluwte	26
4.3. Faciliteer netwerkvorming en sociaal ondernemerschap.....	26
4.4. Stabiele, leefbare organisaties	26
4.5. Aangepaste en betaalbare infrastructuur.....	27
4.6. Aandacht voor de speciale positie van minderjarigen	27
4.7. Een behoedzame implementatie	27
X. Vragen van de leden.....	27
XI. Uiteenzetting door de heer Luc Demarez, directeur van Hazo vzw	29
XII. Uiteenzetting door de heer Peter Lambreghts, woordvoerder, en mevrouw Viviane Sorée, voorzitter, Onafhankelijk Leven vzw	31
1. Een kans op vrijheid voor alle personen met een beperking.....	31
2. Onafhankelijk Leven vzw, droom en missie.....	31
3. Getuigenissen.....	31
4. Verworvenheden PAB behouden.....	32
5. Waarom steun aan dit ontwerp van decreet?.....	32
6. Verder werken	33
7. Waarom Onafhankelijk Leven redelijk gerust is.....	33
8. En het basisondersteuningsbudget?.....	34
XIII. Vragen van de leden.....	34
XIV. Uiteenzetting door de heer Jozef De Witte, directeur van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding	37
XV. Vragen van de leden.....	40

XVI. Uiteenzetting door de heer Bies Henderickx, algemeen directeur van Pegode vzw en vzw GiPSo	41
1. Pegode vzw – missie	41
2. Ondernemingsvormen	41
3. Verscheidenheid en eigenheid troef	42
4. Algemene beoordeling	43
5. Licht in de tunnel.....	43
6. De persoonsvolgende financiering is de motor in de verandering.....	43
7. De aftrap en transitieperiode	43
XVII. Vragen van de leden.....	44
XVIII. Uiteenzetting door de heer Jean-Pierre Van Baelen, voormalig veranderingsmanager voor het ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap	45
1. Hoe is dit ontwerp van decreet tot stand gekomen?	45
2. Doelstellingen	46
3. Een tweetrapssysteem	47
3.1. Het inhoudelijke argument.....	47
3.2. Het financieel-systemische argument.....	47
4. Het budget	48
XIX. Vragen van de leden.....	48
Gebruikte afkortingen	52

Op 25 en 26 februari 2014 hield de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid een hoorzitting over het ontwerp van decreet houdende de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap en tot hervorming van de zorg en de ondersteuning voor personen met een handicap. Dit ontwerp van decreet wordt in samenhang behandeld met de conceptnota voor nieuwe regelgeving van mevrouw Mieke Vogels, *Perspectief nu! Naar een krachtig beleid met recht op zorg en zorggarantie voor alle personen met een handicap.*

Tijdens de hoorzitting werden de volgende sprekers gehoord: mevrouw Lien Van de Wiel, algemeen coördinator van vzw Absoluut, de heer Johan Van Kersavond, Platform Werk Wachtlijsten Weg, de heer Jeroen De Weerd, stafmedewerker, Verbond van Sociale Ondernemingen vzw, de heer Jos Huys, Grip vzw, mevrouw Diane Serneels, sectorcoördinator ondersteuning van personen met een handicap van het Vlaams Welzijnsverbond, de heer Luc Demarez, directeur van Hazo vzw, mevrouw Viviane Sorée, voorzitter, en de heer Peter Lambregts, woordvoerder van Onafhankelijk Leven vzw, de heer Jozef De Witte, directeur van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, de heer Bies Hendrickx, algemeen directeur van Pegode vzw en vzw GiPSO, en de heer Jean-Pierre Van Baelen, voormalig veranderingsmanager ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap.

I. UITEENZETTING DOOR MEVROUW LIEN VAN DE WIEL, ALGEMEEN COÖRDINATOR ABSOLUUT VZW

1. Wie zijn wij?

Mevrouw *Lien Van de Wiel* legt uit dat Absoluut een budgethoudersvereniging is die meer dan 1500 budgethouders of kandidaat-budgethouders vertegenwoordigt. De vereniging treedt ook op als zorgconsulent en als contactpersoon. Absoluut is actief in het beleid. De grootste sterkte van Absoluut is dat ze altijd vertrekt vanuit de belangen van de leden. Absoluut maakt deel uit van de grote KVG-groep die meer dan 20.000 leden telt en die deze uiteenzetting volledig steunt. Ook Inclusie Vlaanderen en de Vlaamse Federatie van Gehandicapten gaan akkoord met dit standpunt.

2. Verhaal van Jeroen

Ze zal vertrekken vanuit het verhaal van Jeroen om haar standpunt kracht bij te zetten. Jeroen is een man van 31 jaar met een lichte verstandelijke handicap die in een beschutende werkplaats werkt. Hij staat op de wachtlijst voor een tehuis voor werkenden.

In 2008 mocht hij meedoen aan het PGB-experiment, waarbij Absoluut de vraagverduidelijking deed. Daarbij bleek dat Jeroen ervan droomde om alleen te wonen, maar dat hij daar ook wat bang voor was. Ook zijn ouders waren daar bang voor. Met behulp van de flexibiliteit van het PGB werd voor Jeroen drie dagen per week residentiële opvang ingekocht in een tehuis voor niet-werkenden. Jeroen bleef werken en oefende ook zijn hobby's verder uit. In het tehuis was er permanentie en kreeg hij persoonlijke begeleiding om te leren koken en poetsen en om zichzelf veilig te voelen. Dat was een enorm succes.

De volgende stap was dat Jeroen zelf iets ging huren om voltijds alleen te wonen. In de voorziening werd er acht tot tien uur begeleiding ingekocht. Dat werd een ramp: overmatig alcoholgebruik, absentie op het werk en verkeerde vrienden. Jeroen kon dat niet aan. Met het PGB werd er dan een stapje teruggezet. Jeroen verhuisde naar een studio die verbonden was aan een voorziening. Hij bloeide helemaal open. Met het PGB werd er zes uur begeleiding ingekocht. Hij deed een beroep op dienstencheques, had een vrijwilliger voor zijn administratie en een assistent voor het uitbouwen van een netwerk. Hij vreesde

immers opnieuw foute vrienden te ontmoeten. Zonder het PGB zou het niet mogelijk geweest zijn om over te schakelen van de ene woonvorm op de andere of om gebruik te maken van gecombineerde ondersteuningsbronnen. Het huidige systeem staat dat niet toe. Mevrouw Lien Van de Wiel gaat ervan uit dat Jeroen deze ondersteuning kan behouden na de invoering van de persoonsvolgende financiering. Er zijn echter nog tienduizenden mensen zoals Jeroen. Het is tijd voor actie.

3. Belangrijke elementen in het ontwerp van decreet

Absoluut heeft het ontwerp van decreet getoetst aan een aantal belangrijke criteria. Voor eerst moet de persoonsvolgende financiering een flexibele en vraaggestuurde ondersteuning invoeren. Het PGB-experiment heeft aangetoond dat voornamelijk ambulante of semi-residentiële steun wordt gezocht, die bovendien goedkoop, flexibel en zelfsturend is. Voorts worden verschillende ondersteuningsvormen gecombineerd. In dit ontwerp van decreet krijgen de betrokkenen het persoonsvolgend budget zelf in handen. Het is een flexibel systeem. De memorie van toelichting zegt expliciet dat met de persoonsvolgende financiering alle ondersteuningsbronnen betaald kunnen worden. Ze benadrukt dat er bijgevolg ook ondersteuning buiten cirkel 5 mee betaald kan worden. Samen met het standstillprincipe, eveneens opgenomen in het ontwerp van decreet, betekent zulks dat de verworvenheden van PAB en PGB zullen blijven bestaan. Kiezen voor een vraaggestuurd systeem betekent aanvaarden dat mensen ondersteuning op maat en eigen behoeften organiseren. Alle bronnen nodig om de persoonlijke behoeften te lenigen kunnen vergoed worden met een persoonsvolgend budget. Om tot een vraaggestuurd systeem te komen vallen daar bijgevolg ook reguliere diensten onder, net zoals vrijwilligers, assistenten in eigen beheer, indirecte kosten, dienstencheques en dergelijke meer.

Een tweede criterium is dat geen enkele doelgroep a priori mag worden uitgesloten van het cashbudget. Het is positief dat het budget naar de persoon gaat in plaats van de voorzieningen. Binnen dit ontwerp van decreet hangt de keuze voor cash niet meer vast aan een specifieke ondersteuningsvorm. Mensen die kiezen voor een cashbudget zullen een beroep kunnen doen op voorzieningen. Mensen die thans gedwongen worden ondersteuning te vragen aan een voorziening omdat ze veel ondersteuning nodig hebben en niet geïnteresseerd zijn in een cashbudget, zullen voortaan kunnen gebruikmaken van een voucher om thuis te blijven wonen.

De achterban van Absoluut is voorstander van dit ontwerp van decreet, maar wil ook in de toekomst een beroep doen op laagdrempelige en onafhankelijke ondersteuning. Artikel 14 zorgt voor een belangrijke geruuststelling: de gebruikers zullen worden ondersteund bij het gebruik van het nieuwe systeem.

De concentrische cirkels mogen niet lineair gelezen worden, zoals in het stuk staat. Mantelzorgers werken zorgtekorten weg. Ze moeten op tijd gespaard worden en verdienen waardering. Trap 1 kan ondersteuning bieden aan de mantelzorger. Niemand mag echter gedwongen worden om ondersteuning op te nemen. Het budget zal voorts voldoende hoog moeten zijn.

Een vierde criterium, voornamelijk namens KVG, is dat de financiële positie van mensen met een handicap gewaarborgd moet blijven. Het ontwerp van decreet zegt duidelijk dat noch trap 1 noch trap 2 gezien kunnen worden als een inkomen. Die bedragen kunnen niet in rekening worden gebracht bij de berekening van een persoonlijke bijdrage voor reguliere diensten of van de kostprijs van een voorlopige bewindvoering. Er moet dus ook aandacht zijn voor de woon- en leefkosten. Handicapspecifieke kosten zijn geen leefkosten. Ondersteuning uit de cirkels 3 en 4 zoals vervoer, reguliere diensten, dienstencheques of

vrijwilligersvergoeding, zijn geen leefkosten. Ook over de woonkosten moeten afspraken gemaakt worden. Persoonsvolgende financiering mag niet leiden tot armoede.

Een laatste criterium is dat het de bedoeling is te komen tot zorggarantie voor iedereen. De memorie van toelichting zegt dat het ontwerp van decreet moet bijdragen tot het recht op zorg en ondersteuning voor elke persoon met een handicap, ongeacht de zwaarte en de grootte van zijn ondersteuningsnood. Die zorggarantie kan men volgens Absoluut op twee manieren realiseren. Ofwel zorgt de volgende Vlaamse Regering voor minstens anderhalf miljard euro, zodat alle mensen met een handicap onmiddellijk de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Ofwel voert men om pragmatische redenen eerst een trap 1 in. Absoluut vindt het essentieel dat alle personen met een handicap toegang kunnen krijgen tot trap 2 en dat er door de invoering van trap 1 niet minder zal worden geïnvesteerd in trap 2. Trap 1 zou een aantal tekorten in de basiszorg kunnen helpen invullen, vooral inzake huishouden en mobiliteit.

4. Kritische bedenkingen en vragen

Vooreerst moet de onduidelijke link tussen het ondersteuningsplan en het zorgzwaarte-instrument snel uitgeklaard worden. Het is ook onduidelijk hoe de persoonsvolgende financiering past in de integrale jeugdhulp. De minderjarigen mogen niet uitgesloten worden uit de persoonsvolgende financiering. Een ommekeer in de sector moet immers bij die groep beginnen.

De overgangsmaatregelen moeten voldoende lang lopen. Het ontwerp van decreet zegt dat de resterende VAPH-vragen opgevangen zullen worden met mobiele ondersteuning, dagondersteuning en woonondersteuning. Absoluut is ervan overtuigd dat dit niet werkt en is bereid mee te werken aan een beter alternatief.

5. Conclusie

Absoluut streeft al jaren naar een wereld waarin personen met een handicap zelf hun eigen leven in handen kunnen nemen en zelf kunnen bepalen welke ondersteuning ze nodig hebben, en hoe ze die organiseren.

Deze droom is nog lang niet gerealiseerd. Het ontwerp van decreet is wel een stap vooruit in de richting van een leven waarin mensen niet langer afhankelijk zijn van voorzieningen en de vrijwillige inzet van familie en vrienden. Voor heel wat gezinnen is het al vijf over twaalf. Het ontwerp van decreet biedt een voldoende kader om verder te werken aan zorggarantie voor iedereen. Daarom roept ze de parlementsleden op om het ontwerp van decreet goed te keuren.

II. VRAGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw *Vera Van der Borgh* wil weten hoe Absoluut de rol ziet van het basisondersteuningsbudget. In 2013 ging men er nog van uit dat elke persoon met een beperking op 1 januari 2015 een basisondersteuningsbudget zou krijgen. Ondertussen is het duidelijk dat men met programmaties zal werken. Aan welke groep moet dit budget het eerst worden toegekend? Zijn het de mensen die al jaren op een wachtlijst staan of de kandidaten die zich aanmelden op het moment dat het ontwerp van decreet in voege treedt?

Hoe ziet Absoluut de overgang van een basisondersteuningsbudget naar een budget voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning? Zal dat probleem opgelost raken met dit ontwerp van decreet? Hoe apprecieert Absoluut de rol die wordt toebedeeld aan het netwerk? Hoe apprecieert Absoluut de rol van de reguliere zorg, en in het bijzonder van de gezinshulp?

Mevrouw *Mieke Vogels* stelt vast dat mevrouw Van de Wiel oproept om het ontwerp van decreet goed te keuren. Ze wijst haar op de gevaren daarvan. Het betekent namelijk dat Absoluut zich akkoord verklaart met de opdeling van de personen met een handicap in twee groepen, namelijk een eerste groep die een beroep moet doen op de eerste vier cirkels en die hiervoor een basisondersteuningsbudget krijgt en een tweede groep die door de toegangspoort geraakt en die ook handicapspecifieke zorg zal krijgen. Er is trouwens geen enkele garantie dat er ooit een basisondersteuningsbudget komt. Oorspronkelijk werd gezegd dat dit budget er zou komen vanaf 1 januari 2015. In het ontwerp van decreet is sprake van een opbouw. Het basisondersteuningsbudget moet bovendien komen uit de armlastige Vlaamse Zorgverzekering, waar de personen met een handicap in concurrentie komen te staan met andere prioriteiten zoals een hospitalisatieverzekering of een maximumfactuur voor zorg. Dreigt dit systeem de zorg voor personen met een handicap niet te reduceren tot een selecte groep? De wachtlijsten zullen zo korter worden, maar er zullen heel wat mensen uit het systeem worden gestoten, vooral personen met een lichte mentale handicap.

Tegen 2020 garandeert dit ontwerp van decreet zorg aan de meest zorgbehoevenden, die door de toegangspoort raken. Het verfoeide systeem van de regionale prioriteitencommissies wordt echter decretaal verankerd.

Het systeem van de toegangspoort leidt binnen de integrale jeugdhulp tot grote problemen. De zorg is zeer bureaucratisch en de gebruikers worden zelfs niet gehoord. Vreest Absoluut niet dat dit ontwerp van decreet zal leiden tot een gelijkaardige situatie voor mensen met een handicap? In hoeverre zal de persoon met een handicap nog zelf de regie hebben over zijn zorg?

Ze wil ook graag een reactie van mevrouw Van de Wiel op haar conceptnota.

Mevrouw *Lien Van de Wiel* antwoordt dat ze bij het toekennen van het basisondersteuningsbudget voorrang zou geven aan de mensen op de wachtlijst. Men zou ook kunnen denken aan een voorrang voor (gezinnen met) jonge kinderen met een handicap. Die kunnen namelijk de basis vormen voor een ommekeer.

De overgang tussen basisondersteuningsbudget en persoonsvolgende financiering blijft een heikel punt. Ze denkt niet dat de regionale prioriteitencommissies die vraag kunnen oplossen omdat er gewerkt zal worden met ondersteuningsplannen. De hele zorgregie moet afgevoerd worden om vanaf nul te herbeginnen. Het zal niet volstaan om de bestaande organen te hervormen.

Mevrouw *Mieke Vogels* vindt dat men dit ontwerp van decreet dan niet kan goedkeuren.

Mevrouw *Lien Van de Wiel* antwoordt dat de evaluatiecommissie, zoals voorgesteld door mevrouw Vogels in haar conceptnota, op hetzelfde neerkomt.

Vast staat dat ondersteuningsplannen beoordeeld moeten worden en de prioritering hervormd moet worden. Misschien moet men in een eerste fase aan iedereen dagondersteuning geven en dan een stap verder gaan. Er is geen enkele partij die de garantie kan geven dat alle personen vanaf 1 januari 2015 onmiddellijk ondersteuning zullen krijgen.

Het netwerk neemt een belangrijk deel van de zorg op. In de werkgroep over gebruikelijke zorg, binnen de taskforce Persoonsvolgende Financiering, is er expliciet gezegd dat de gebruikelijke zorg alleen de zorg is die huishoudens normalerwijs aan elkaar moeten geven. Als iemand meer moet poetsen omdat de wielen van de rolstoel vuil zijn, dan is dat

geen gebruikelijke zorg. Een netwerk die dat niet haalbaar acht, hoeft dat niet op zich te nemen. Dan gaat het al om mantelzorg die geïndiceerd kan worden. Dit ontwerp van decreet biedt de mogelijkheid het netwerk duidelijk te maken welke zorg voldoende is.

Het ontwerp van decreet maakt inderdaad een onderscheid: sommige mensen krijgen een basisondersteuningsbudget en andere persoonsvolgende financiering. Thans zijn er echter ook twee groepen: de mensen die ondersteuning krijgen en zij die op de wachtlijst staan. In de praktijk zullen veel mensen baat hebben bij een basisondersteuningsbudget, in combinatie met rechtstreeks toegankelijke hulp. Ze ziet het basisondersteuningsbudget echter wel als een tijdelijke oplossing totdat ondersteuning op trap 2 mogelijk wordt.

Op de vraag over de integrale jeugdhulp kan ze niet antwoorden. Men moet de integrale jeugdhulp aanpakken. Dit ontwerp van decreet kan daar niets aan doen.

III. UITEENZETTING DOOR DE HEER JOHAN VAN KERSAVOND, PLATFORM WERK WACHTLIJSTEN WEG

De heer *Johan Van Kersavond* zal het alleen hebben over wat het ontwerp van decreet niet zal realiseren.

De cruciale punten in het ontwerp van decreet zijn het basisondersteuningsbudget, de persoonsvolgende financiering, de regionale prioriteitencommissies, de verlengingsmaatregel voor 21- tot 25-jarigen en het ontbreken van iedere budgettering of financiering. Het Platform toetst die punten aan zijn manifest dat volledig conform het VN-verdrag is. Dat manifest bevat de volgende elementen: de garantie van een gepaste zorg op maat, een unieke zorgzwaarte-inschaling, uitgaande van de persoon met een handicap en zijn netwerk, een gepersonaliseerd ondersteuningsplan, keuzerecht en eigen regie, en afstemming en diversificatie van het aanbod.

Dankzij een grondwetswijziging, goedgekeurd in de Senaat, bevat artikel 23ter het recht op inclusie, overeenkomstig het VN-verdrag. Na de goedkeuring in de Senaat op 1 maart 2013 werd deze tekst bezorgd aan de Kamer. De spreker roept de commissie op de Kamer aan te sporen om daar voor de verkiezingen nog iets mee te doen.

1. Het basisondersteuningsbudget

Het basisondersteuningsbudget kan voor een bepaalde doelgroep inderdaad enig soelaas brengen indien het voldoende hoog is. Hij heeft echter de indruk dat dit alleen in het leven wordt geroepen om de wachtlijsten te reduceren en niet om echt een oplossing te bieden. Het is een forfaitair bedrag en dus geen zorg op maat. Het gaat niet uit van een gepersonaliseerd ondersteuningsplan en houdt geen rekening met de echte behoeften. Er is ook geen keuzerecht: het is te nemen of te laten. Het is de bedoeling dat men hiermee, hoofdzakelijk door reguliere diensten, bepaalde noden lenigt. Die diensten zijn momenteel echter onvoldoende uitgerust voor dergelijke dienstverlening. Ook hier zijn er in de praktijk trouwens wachtlijsten.

Bovendien is er geen enkele indicatie over het bedrag van het basisondersteuningsbudget. Dat is het grootste bezwaar. De financiering zou verlopen via de Vlaamse Zorgverzekering. Het Platform heeft zelf een berekening gemaakt. In de zorgverzekering zijn er 4,3 miljoen betalende personen. Als men hun bijdrage zou verdubbelen tot 50 euro, dan wordt er een budget van 109 miljoen euro gegenereerd. De doelgroep van het basisondersteuningsbudget zijn die mensen op de wachtlijst die nog geen enkele vorm van ondersteuning genieten. Die doelgroep heeft het Platform door twee gedeeld. Daarbij werden de 40.000 personen geteld die nergens geregistreerd staan maar wel een of andere verhoogde tege-

moetkoming krijgen. Zo komt men uit bij een bedrag van 190 euro per maand. Dat kan men moeilijk een ondersteuningsbudget noemen, als men bedenkt wat de dienstverlening kost.

2. Persoonsvolgende financiering

Het Platform onderschrijft het principe van de persoonsvolgende financiering volledig, maar dan moet het wel gaan om een gegarandeerde, en voor iedereen toegankelijke financiering op maat. Dan gaat het dus om een niet-getrapt systeem, zonder het basisondersteuningsbudget. Centrale elementen daarin zijn de unieke zorgzwaarte-inschaling, het gepersonaliseerde ondersteuningsplan, de eigen regie en de vrije keuze. Op het eerste gezicht zou men kunnen denken dat dit overeenkomt met de omschrijving in het ontwerp van decreet. Het ondersteuningsplan is echter dwingend en gebaseerd op het systeem van de concentrische cirkels dat thans al aanleiding geeft tot de citroenperstactiek. De implementatie van het plan is op geen enkele wijze gegarandeerd. De enige garanties zijn de cirkels 1 tot en met 3. Het ondersteuningsplan is een trek-je-plan, met alle gevolgen van dien voor de levenskwaliteit en de ontwikkelingskansen. De persoon met een handicap krijgt niets in eigen regie. Hij heeft geen vrije keuze vermits de cirkels 4 en 5 nagenoeg ontoegankelijk zijn. Er wordt ook geen perspectief geboden op meer toegankelijkheid. Het ontwerp van decreet voorziet namelijk in geen enkele financiering, ook niet voor de uitbreiding of reorganisatie van het reguliere en het handicapspecifieke aanbod.

3. Centrale zorgregie en regionale prioriteitencommissie

Het grootste probleem vormt de regionale prioriteitencommissie en de centrale zorgregie. Het woord zegt het zelf: dat is per definitie het tegendeel van de eigen regie. De regionale prioriteitencommissies zetten hun werkzaamheden verder, en gaan ronduit in tegen elke vraaggestuurde intentie. Budgetschaarste is hier het codewoord. In het ontwerp van decreet staat geen enkele aanwijzing van het tegendeel.

Trap 2 is ontoegankelijk en zondigt tegen alle principes en doelstellingen, zoals de resolutie van de Raad van Europa. Er is geen zorggarantie op maat, geen keuzerecht en de concentrische cirkels zijn niet complementair.

Er is ook geen inspraak evenmin als beroepsmogelijkheid. De motivering van de beslissingen tart soms alle verbeelding. Dat alles zal decretaal verankerd worden.

4. Verlengingsmaatregel voor de 21- tot 25-jarigen

De verlengingsmaatregel voor de 21- tot 25-jarigen wordt voorgesteld als een overgangsmaatregel, maar is het geenszins. Er zijn geen keuzemogelijkheden, geen garantie en het werkt niet op maat. Het ondersteuningsplan is dode letter. Deze maatregel zal tijdelijk soelaas brengen voor een bepaalde doelgroep. De jongvolwassenen worden hier geparkeerd tot de leeftijd van 25 jaar. Hun prioritaire dossiers worden gewoon niet behandeld. Het probleem wordt vooruitgeschoven. Er is geen perspectief. Dat leidt tot blijvende en toenemende onzekerheid voor alle betrokkenen.

5. Het ontbreken van budgettering of financiering

De prijs van het ontwerp van decreet is blijkbaar niet te becijferen, noch door de meerderheid, noch door de oppositie. Dat is merkwaardig. Het Platform heeft een poging gedaan. Als men uitgaat van een voldoende hoog basisondersteuningsbudget, dat wil zeggen minstens 500 euro per maand, voor het vermoedelijke aantal rechthebbenden, dan komt men uit op 282 miljoen euro per jaar.

Voor de berekening van de persoonsvolgende financiering gaat hij als volgt te werk. Van de wachtlijst trekt hij iedereen af die een basisondersteuningsbudget ontvangt. Dan komt men uit op 18.000 rechthebbenden. De gemiddelde kostprijs zou momenteel ongeveer 23.000 euro bedragen. Zo komt men uit op een budget van 414 miljoen euro per jaar. Samen is dat een kleine 700 miljoen euro per jaar. Hij denkt niet dat dat onbetaalbaar is. Het optrekken van de belastingvrije som waarvan er momenteel sprake is, die iedere werkende gemiddeld 700 euro per jaar oplevert, kost 1,8 miljard euro. Deze maatregel is bovendien asociaal want ze geldt niet voor vervangingsinkomens en de laagste inkomens. Dit bedrag volstaat echter voor drie jaar uitbreidingsbeleid die elke persoon met een handicap de broodnodige levenskwaliteit garandeert. Er zijn overigens nog enkele andere pijnloze financieringsbronnen zoals een zorgbon, efficiëntiewinst door hervorming en meer transparantie, en een vermogens- of zorgtaks.

6. Conclusie

In het ontwerp van decreet staat de persoon met een handicap niet centraal. Er is geen sprake van afdwingbare rechten voor personen met een handicap. De persoon met een handicap blijft volledig afhankelijk van de goodwill, niet van de voorzieningen maar van de Vlaamse Regering. Daarbij verwijst hij naar de zeer negatieve resolutie van de Raad van Europa. Dit plan bevat dezelfde obstakels, belemmeringen en grendels die vraaggestuurde zorg en zorggarantie in de weg staan.

De Vlaamse Regering benadrukt wat ze de voorbije vijf jaar allemaal gedaan heeft in budgettair moeilijke tijden. De situatie is er echter alleen maar erger op geworden. Thans wordt er dus een beslissing genomen voor de volgende Vlaamse Regering die er dan maar haar plan moet mee trekken. De partijen die dit ontwerp van decreet steunen, maar in hun programma's iets anders voorstellen, dragen een grote verantwoordelijkheid. Dit is een trendbreuk, want normalerwijs worden de verkiezingsbeloften pas na de verkiezingen verbroken.

Hij besluit dat dit ontwerp van decreet mag goedgekeurd worden op voorwaarde dat er nog een aantal aanpassingen gebeuren. Het basisondersteuningsbudget moet voldoende ruim zijn. Het moet dus minstens 500 euro bedragen. Uiterlijk tegen 2020 moet dit systeem worden geïntegreerd in een volledige persoonsvolgende financiering. De regionale prioriteitcommissies moeten onmiddellijk worden afgeschaft. Elk ticket van een provinciale evaluatiecommissie en/of nieuwe zorgzwaarte-inschaling moet gehonoreerd worden. Jongvolwassenen die in de overgangsmaatregel terechtkomen, moeten uiterlijk op de leeftijd van 25 jaar echte zorggarantie krijgen en ten slotte moeten de prijs en de wijze van financiering volledig transparant zijn.

IV. VRAGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw *Vera Van der Borgh* dankt de heer Van Kersavond omdat hij ongezouten zijn mening heeft gezegd. Zij wil weten of hij ook positieve elementen ziet in dit ontwerp van decreet.

De heer *Johan Van Kersavond* antwoordt dat het Platform wel achter het principe van de persoonsvolgende financiering staat, mits het gebaseerd is op een persoonlijk ondersteuningsplan dat de persoon met een handicap centraal stelt en streeft naar een behoud van levenskwaliteit.

Mevrouw *Mieke Vogels* stelt vast dat de heer Van Kersavond uiteindelijk akkoord gaat met het basisondersteuningsbudget, weliswaar in een overgangperiode tot 2020. Zou het niet beter zijn om onmiddellijk te vertrekken van ondersteuningsplannen op maat, zodat

er van meet af aan een aangepast budget is? Is het geen geldverspilling om 500 euro te geven aan mensen die dit misschien niet echt nodig hebben, terwijl dat bedrag voor anderen eigenlijk te weinig is.

De heer *Johan Van Kersavond* bevestigt dat het beter zou zijn om meteen te werken met een niet-getrapt systeem, dat volledig gebaseerd is op de erkende en vastgestelde noden. Als het Platform vandaag een compromis moet aanvaarden, dan kan het daar echter mee leven. Zo kan men namelijk zoveel mogelijk mensen helpen op een zo kort mogelijke termijn. Het is wel de bedoeling dat het basisondersteuningsbudget op termijn ook evolueert naar een persoonsvolgende financiering. Vijf jaar kan een respectabele overgangstermijn zijn. Iedere euro die naar het basisondersteuningsbudget gaat, is voor hem een nuttige euro. Het is nog te vroeg om van verspilling te spreken, te meer omdat nog niet bekend is welk budget erin geïnvesteerd zal worden.

Mevrouw *Mieke Vogels* wil weten of het Platform ervan uitgaat dat een persoon met een handicap met zijn persoonsvolgende financiering zelf zijn ondersteuningsplan zal kunnen financieren. Het ontwerp van decreet stelt dat men kan kiezen tussen cash en vouchers. De vouchers kunnen alleen worden gebruikt om zorg in te kopen bij voorzieningen erkend door het VAPH. De uitvoeringsbesluiten zullen bepalen welk deel van de voucher bestemd is voor de organisatiekosten en welk deel voor de zorgkosten. In hoeverre zal een persoon met een handicap nog met een voorziening kunnen onderhandelen op basis van een cash-budget? De voorzieningen zijn alleen zeker dat ze krijgen wat ze willen als ze een voucher krijgen, waarbij ze zelf mee onderhandeld hebben over het aandeel van de organisatiekosten.

De heer *Johan Van Kersavond* heeft daarover geen uitgesproken mening. Het is de bedoeling dat er volledige transparantie is over de prijs van de voucher, en over wat men kan en mag doen met een cashbudget. Volgens de minister zullen de voorzieningen zich dynamischer moeten opstellen. De persoon met een handicap en zijn netwerk zullen dan moeten afwegen met welk systeem ze het ondersteuningsplan het best in de praktijk kunnen omzetten, met een cashbedrag, met een voucher of met een combinatie van beide. Hij is er niet van overtuigd dat die algemene transparantie er zal zijn.

De heer *Bart Van Malderen* kan akkoord gaan met het belang dat de heer Van Kersavond hecht aan het principe van de persoonsvolgende financiering en aan transparantie. Als men in de sector enige marktwerking wil inbrengen, dan is transparantie een belangrijke voorwaarde. Dat stond reeds in 'Perspectief 2020. Nieuw ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap' (*Parl.St.* Vl.Parl. 2009-10, nr. 632/1). Om de vijf jaar moet het VAPH een inschatting maken van de nodige middelen, in een opbouw naar zorggarantie in combinatie met zorgvernieuwing. De heer Van Kersavond zegt dat de zorg uit de vierde en de vijfde cirkel bijna per definitie niet toegankelijk is. Dat is een accurate beschrijving van de huidige situatie, maar het is de ambitie van het ontwerp van decreet dat dit verandert.

Het rekenwerk van het Platform bevat wel een zwak punt waar het de financiering betreft van de Vlaamse Zorgverzekering. Deze wordt namelijk niet alleen gefinancierd door de gebruikersbijdrage, maar ook uit algemene middelen.

De heer *Johan Van Kersavond* zegt dat hij alleen heeft willen aantonen dat het wel degelijk mogelijk is om een berekening te maken.

– *Mevrouw Vera Van der Borgh, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

V. UITEENZETTING DOOR DE HEER JEROEN DE WEERDT, STAFMEDEWERKER VAN HET VERBOND VAN SOCIALE ONDERNEMINGEN

1. Kennismaking

De heer *Jeroen De Weerdt* stelt dat het Verbond van Sociale Ondernemingen sinds 1 januari 2014 een brede intersectorale werkgeversorganisatie is van de socialprofitsectoren Welzijn, Gezondheidszorg, Werk en Wonen. Het Pluralistisch Platform Gehandicaptenzorg en de CAW-Federatie waren al eerder gefuseerd. Dit jaar zijn daar het Pluralistisch Platform Jeugdzorg, het Samenwerkingsverband Sociale Tewerkstelling, Vlaams HuurdersPlatform en VSO-Gezondheid vzw bijgekomen.

Het Verbond van Sociale Ondernemingen verenigt, ondersteunt en vertegenwoordigt ongeveer 500 sociale ondernemingen in de brede socialprofitsector die bijdragen tot een kwaliteitsvolle zorg en een rechtvaardige sociale politiek, en die de individuele en sociale rechten van alle burgers realiseren en versterken. Dat gebeurt vanuit een pluralistische en democratische visie. De dienstverlening berust op drie pijlers: sociaal ondernemerschap, sociaal overleg en belangenbehartiging. Hijzelf is als stafmedewerker actief in het ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap.

2. Waardering

Over het algemeen heeft het Verbond van Sociale Ondernemingen een positieve appreciatie van dit ontwerp van decreet. Het Verbond van Sociale Ondernemingen gaat voluit voor de persoonsgerichte financiering, op voorwaarde dat er voldoende ruimte komt voor de verdere ontwikkeling van sociaal ondernemerschap en dat de rechtszekerheid gewaarborgd wordt, niet alleen voor de sociale ondernemers, maar ook voor de cliënten en voor de werknemers.

Het is wel duidelijk dat de uitvoering nog heel wat werk zal vergen. Het is niet gemakkelijk om te bepalen wat er in het ontwerp van decreet thuishoort en wat in de uitvoeringsbesluiten.

Alle stakeholders zullen een cultuuromslag moeten maken, niet alleen de voorzieningen. Dit ontwerp van decreet is een eerste stap naar het realiseren van zorggarantie. Het werk is echter niet af.

In het nieuwe financieringssysteem zal er een keuze mogelijk zijn tussen twee varianten: een voucher en cash. Het is nog niet duidelijk hoe de besteding van de budgetten zal verlopen. In beide formules moet er voldoende vrije bestedingsmarge zijn, zowel voor de personen met een handicap als voor de voorzieningen. De manier waarop de middelen het best kunnen worden ingezet is namelijk niet altijd vooraf te regelen.

De toegang tot trap 2 zal complexer worden. Wellicht zal dat leiden tot een grotere selectiviteit van de doelgroep van het VAPH. De ondersteuningsnood en complexiteit van de mensen in trap 2 zal wellicht sterk toenemen. Men kan dit omschrijven als doelgroepvernauwing.

De zorgaanbieders beseffen dat dit ontwerp van decreet een kantelmoment zal zijn dat de organisatie van het aanbod grondig zal veranderen. De uitvoering van dit ontwerp van decreet zal een grote impact hebben op de organisatie van het aanbod. De middelen zullen worden gegenereerd door de cliënt en niet meer door een erkenning. Gewone erkenningsvormen zullen wegvallen. De vraaggestuurde zorg zal uitgaan van functies. Het aanbod zal dan ook multifunctioneel moeten zijn. De programmatie zal niet langer gebeuren in

plaatsen of erkenningen, maar op basis van budgetten. De monitoring zal gebeuren op basis van outputindicatoren. Dit proces is al een tijd aan de gang.

3. Trap 1: basisondersteuningsbudget

Trap 1 of het basisondersteuningsbudget is een eerste stap naar zorggarantie. Dat mag echter het groeipad voor de rechtstreekse en de niet-rechtstreeks toegankelijke zorg niet in het gedrang brengen. Het effect op de wachtlijsten is moeilijk in te schatten omdat het budget nog onbekend is. Om in trap 1 het verschil te maken, zal de Vlaamse Regering wel voldoende middelen moeten inzetten. Voor veel mensen is het belangrijk om geld op hun rekening te krijgen. Misschien zullen sommigen daarom willen overschakelen van wat thans als trap 2 beschouwd kan worden naar trap 1. Het is niet duidelijk of dat altijd de juiste keuze is.

De Vlaamse Regering moet een instrument ontwikkelen om de effectiviteit van de ingezette middelen op te volgen, zij het niet op het niveau van het individu. Het is namelijk de bedoeling dat de mensen met dat geld de kwaliteit van hun leven proberen te verbeteren.

De instapvoorwaarden voor trap 1 moeten in principe minder streng zijn dan die voor trap 2. Als mensen de overstap maken van trap 1 naar trap 2, dan moeten de oplossingen van trap 1 kunnen blijven bestaan in trap 2. De memorie van toelichting zegt dat dit mogelijk is, maar het ontwerp van decreet zelf zegt nog steeds dat trap 1 niet combineerbaar is met trap 2. Dat is vreemd.

Met 400 euro in trap 1 kan men 45 dienstencheques betalen, twintig uur gezinshulp, tien beurten bij een psychotherapeut of twee thuisbegeleidingen van het VAPH.

4. Trap 2

In trap 2 blijft een aantal aspecten vanuit het perspectief van de zorgaanbieders nog onderbelicht. In de teksten ontbreken de belangrijke voorwaarde om meer vraaggestuurd te kunnen werken, namelijk dat het huidige erkenningssysteem wordt vervangen door een regelluw kader.

Het VAPH zal aan de sociale ondernemers een vergunning moeten toekennen. Op dit ogenblik is het nog niet duidelijk welke aanbieders er een erkenning zullen krijgen.

Ook de financiering van de huisvesting is een grote zorg. Er wordt gewerkt aan inclusie en aan de ontmanteling van voorzieningen. De vraag blijft wie er voor de huisvesting zal zorgen en hoe dat gefinancierd zal worden. De persoonlijke bijdrage blijkt een heikel punt. Op het Vlaamse niveau moet er dringend werk worden gemaakt van inkomenscompenserende maatregelen voor personen met een handicap, voor huisvesting en verplaatsing.

Het zou positief zijn als de Vlaamse overheid een transitieplan ontwikkelt voor de implementatie van dit ontwerp van decreet en voor de communicatie met alle stakeholders. Dat is een kritische succesfactor.

5. De jeugdhulp: tussen wal en schip?

Inzake de ondersteuning van kinderen en jongeren blijft het Verbond van Sociale Ondernemingen met een vervelend gevoel zitten. De kinderen met een handicap zitten gekneld tussen het VAPH-kader dat volop kiest voor persoonsvolgende financiering, en het experimentele modulaire kader van Jongerenwelzijn, waar de financiering via de voorzieningen verloopt en aanbodgestuurd is omdat ze op modules gebaseerd is. De integrale jeugdhulp zou het beste van beide werelden moeten integreren. Het is echter onduidelijk wie er eige-

naar is van de integrale jeugdhulp, dat uiteindelijk geen financieringsbevoegdheid heeft maar zich volop ontwikkelt op basis van modules.

6. Het concept bijstand

Het concept van de bijstand moet verder uitgewerkt worden. Bij de zorgvernieuwing dient men verder werk te maken van een integrale sectordoorbrekende ondersteuning van de cliënten bij het realiseren van het ondersteuningsplan. Het gaat niet meer alleen over de zorg uit cirkel 5, die gegarandeerd wordt door de aanbieders van het VAPH, maar omvat de vijf verschillende cirkels.

Artikel 10 heeft het over de mogelijkheid van begeleidende maatregelen. Het is de bedoeling dat de overheid kan ingrijpen als er problemen zijn, bijvoorbeeld bij het beheren van het cashbudget. Dat is een goede zaak, maar kan geen opdracht zijn voor dezelfde instantie die ook verantwoordelijk is voor de begeleidende maatregelen. Misschien moet men ook eens denken aan de oprichting van een geschillencommissie. Door de persoonsvolgende financiering en door de toename van de combinatiemogelijkheden zal de kans op geschillen namelijk toenemen.

7. Zorgregie en prioritering

Hij sluit zich aan bij de opmerking dat de huidige zorgregie volledig herzien zal moeten worden in het kader van de persoonsvolgende financiering. Hij betreurt dat men zal moeten blijven denken vanuit een toestand van schaarste. Het realiseren van de zorggarantie zou de zorgregie overbodig moeten maken. De voorzieningen zijn bereid om verder verantwoordelijkheid op te nemen inzake afstemming en bemiddeling, samen met de andere stakeholders. Het zou echter geen goed idee zijn om het huidige concept van de regionale prioriteitencommissies te continueren binnen het systeem van de persoonsvolgende financiering. Hij pleit voor een professioneel orgaan dat aangestuurd wordt door de overheid en opgevolgd door de stakeholders. Op dit ogenblik bestaat er namelijk belangenvermenging. De betrokkenen hebben ook geen verhaalrecht.

8. Budgettaire consequenties

Het is wachten op een kostenraming. De nieuwe meerjarenanalyse van het VAPH komt eraan. Hopelijk zal men dan beschikken over de nodige cijfers. Er is een groeipad nodig, niet alleen voor het wegwerken van de wachtlijsten, maar ook voor de uitbreiding van de reguliere sectoren. De budgetten moeten worden gekoppeld aan de zorgzwaarte en aan de ondersteuningsnood. Men zal ook rekening moeten houden met het feit dat veel mensen een hoger budget zullen aanvragen. Ook de innovatie van het aanbod zal bijkomende middelen vergen. Daarbij denkt hij aan het ontwikkelen van nieuwe ICT-applicaties voor de administratie, aan zorginnovatie en expertisedeling, en aan de ondersteuning van de stakeholders bij het realiseren van de omslag. Thans zijn er gedurende drie jaar beperkte middelen uitgetrokken. Het is echter de bedoeling dat er in de diepte gewerkt kan worden aan verandering op alle niveaus.

9. Zorg voor transitie

De zorg voor de transitie is heel belangrijk. Het gaat over een langdurig en complex proces. Dit moet vlot en planmatig verlopen zodat de continuïteit gewaarborgd blijft, zowel voor de zorgaanbieders als voor de gebruikers. De voorzieningen vrezen al dat er, met alle ontwikkelingen die in de steigers staan, geen houvast meer zal zijn. Ook de administratie zal een omslag moeten maken. Het ontwerp van decreet wijzigt de missie van het VAPH. De voorgestelde decreetswijziging geeft echter te weinig garanties dat de omslag van een

controlerende en beheersende overheid naar een faciliterende en responsabiliserende overheid ook effectief gemaakt zal worden.

Het ontwerp van decreet bevat een aantal overgangsbepalingen, vooral voor de budgethouders. De voorzieningen vinden het belangrijk dat ook de actuele gebruikers van zorg in natura over de huidige voor hen ingezette middelen kunnen blijven beschikken, zodat de voorzieningen en de gebruikers van dat startpakket kunnen vertrekken om de omslag te maken naar de persoonsvolgende financiering. In het ontwerp van decreet staat ook bijzonder weinig over het omzetten van het historisch kapitaal dat in de voorzieningen is opgebouwd. In ‘Perspectief 2020. Nieuw ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap’ was dit nochtans een belangrijk strategisch project.

10. Domino-effect

Dit ontwerp van decreet zal een domino-effect veroorzaken. Het zal de aanpassing van een aantal andere decreten noodzakelijk maken, namelijk het VIPA-decreet van 1 juli 2006 en het decreet van 16 oktober 2003 betreffende de kwaliteit van de gezondheids- en welzijnsvoorzieningen. Deze decreten gaan namelijk uit van aanbodgestuurde en voorzieningengerichte ondersteuning, en niet van een inclusieve en vraaggestuurde.

11. Conclusie

De heer Jeroen De Weerdts besluit dat dit ontwerp van decreet wel degelijk een hefboom kan zijn naar een grotere zorggarantie, en een omslag naar meer regie door de personen met een handicap zelf. De impact op de zorgaanbieders zal heel groot zijn. Dat besef is in 2013 tot in de laatste voorzieningen doorgedrongen. Daarom zal een passend budget noodzakelijk zijn, naast een duidelijke ondersteuning bij de transitie. Alle stakeholders zullen een cultuuromslag moeten maken. In het kader van de uitvoering ligt er nog veel werk op de plank. Het Verbond van Sociale Ondernemingen zal daar zo constructief mogelijk aan meewerken. De zorgaanbieders hebben vooral vragen over de positie van de jeugdhulp, het bevorderen van het sociaal ondernemerschap, de rechtszekere omzetting van het historisch kapitaal, het nieuwe vergunningenbeleid, de financiering van de huisvestings- en leefkosten, de eigen bijdrageregeling, de organisatie van de bijstand, los van de geschillenregeling en de begeleidende maatregelen en de herziening van de zorgregie.

VI. VRAGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw *Mieke Vogels* bedankt de heer De Weerdts voor zijn positieve en kritische toelichting. Ze zou wat meer informatie willen over de meerjarenanalyse van het VAPH vooraleer er over dit ontwerp van decreet wordt gestemd. Het zou goed zijn om te weten wat er in de meerjarenanalyse wordt gezegd over het basisondersteuningsbudget.

Het Verbond van Sociale Ondernemingen vreest dat de middelen voor de handicapspecifieke zorg zullen verminderen. Mevrouw Van de Wiel zegde dat wie van cirkel 4 naar cirkel 5 overgaat, zijn basisondersteuningsbudget verliest. De ondersteuningsplannen moeten bijgevolg volledig door het VAPH gefinancierd worden. Dat staat in de memorie van toelichting. Op vraag van mevrouw Van der Borghth heeft de minister dat bevestigd in zijn toelichting. Het staat echter niet in het ontwerp van decreet zelf. Voor de gebruikersorganisaties is het heel belangrijk dat de ondersteuningsplannen volledig gefinancierd worden met middelen van het VAPH, ook de hulp uit de eerste vier cirkels. Hoe staat het Verbond van Sociale Ondernemingen daar tegenover?

Ze kan akkoord gaan met de visie van het Verbond van Sociale Ondernemingen op de herijking van het sociaal kapitaal van de voorzieningen. Om vraaggestuurd te kunnen werken, hebben de voorzieningen een regelluw kader nodig. In het ontwerp van decreet

is ook sprake van zorg- en organisatiepunten. De organisatiepunten zijn alleen goed te berekenen als men blijft uitgaan van de voorziening als een gesloten bastion dat alles zelf organiseert. Waarom spreekt het ontwerp van decreet expliciet over zorg- en organisatiepunten?

Hoe denken de voorzieningen die aangesloten zijn bij het Verbond van Sociale Ondernemingen over cash en voucher? Is het denkbaar dat een voorziening aan een persoon met een handicap zegt dat hij alleen met een voucher kan betalen? Men zou zich kunnen afvragen waarom er nog vouchers nodig zijn in een persoonsgebonden budget.

Er is nog heel veel onduidelijkheid over de overgang. Ten slotte stipt ze nog aan dat de drie sprekers hebben opgemerkt dat de regionale prioriteitencommissies niet thuishoren in dit ontwerp van decreet.

De heer *Peter Gysbrechts* sluit zich aan bij de vragen van mevrouw Vogels over het betalen van de dienstverlening uit trap 1 binnen trap 2, en over cash en voucher.

Daarnaast wil hij nog weten of het Verbond van Sociale Ondernemingen het VAPH in staat acht om deze reconversie tot een goed einde te brengen. Daarbij heeft hij het vooral over de overgang van financiering van instellingen naar financiering van personen met een handicap, over het sluiten van beheersovereenkomsten met voorzieningen, en over de mentaliteitswijziging ten aanzien van voorzieningen.

Mevrouw *Helga Stevens* stelt vast dat de toegang tot trap 2 heel complex blijft voor een persoon met een handicap. Dat zal misschien leiden tot een grotere selectiviteit. Hoe zal de overgang van trap 1 naar trap 2 geregeld worden? Ze had altijd begrepen dat men bij een voldoende grote ondersteuningsnood zeker in trap 2 geraakt. Wie bepaalt er of de ondersteuningsnood voldoende groot is, en of een persoon met een handicap een ondersteuningsplan mag opstellen? Wie zal controleren of dat plan een voldoende basis biedt om de overstap te maken naar trap 2?

De heer De Weerdt zegde dat het toewijzen van het budget aan de prioritaire zorgvragen bij voorkeur dient te gebeuren door een regionaal en professioneel orgaan. Wat is het verschil met de huidige regionale prioriteitencommissie? Of wordt er volledig komaf gemaakt met het huidige systeem?

De heer De Weerdt zegde dat de impact op de zorgaanbieders heel groot is. Daarom is er nood aan een passend budget, aan een degelijke budgetplanning en aan ondersteuning bij de transitie. Wat bedoelt de spreker met dat laatste? Is dat een passend budget voor de voorziening? Het budget zou toch moeten gaan naar de persoon met een handicap. De voorziening moet haar aanbod voldoende interessant maken.

Mevrouw *Vera Jans* vindt dat de heer De Weerdt duidelijk aangegeven heeft wat men met een dergelijk basisondersteuningsbudget kan doen. Hij ziet echter nog een aantal kritische succesfactoren, onder meer een uitbreiding van de reguliere sectoren. Zij hecht vooral veel belang aan sensibilisering. Dat blijkt ook uit de discussie over het M-decreet (*Parl. St. VI. Parl. 2013-14, nr. 2290/1*), een onderwijsdecreet dat een eerste stap is in de richting van inclusief onderwijs. Er is een grote afstand tussen de doelstelling, namelijk de vermaatschappelijking van de zorg, en de reacties van de andere sectoren. Hoe kan men ervoor zorgen dat de inclusiegedachte beter ingeburgerd geraakt?

De heer *Bart Van Malderen* zal het vooral hebben over het alternatief voor de regionale prioriteitencommissies. Als er voldoende budgetten zijn, dan kan deze opdracht best door

een professioneel en regionaal orgaan worden opgenomen. De heer De Weerd geeft daarvoor een aantal criteria, onder meer het verhaalrecht en het afstemmen van de circuits voor minderjarigen en die voor meerderjarigen. Er is ook sprake van de noodzaak aan professionalisering. Kan hij dat wat concreter maken? Komt men dan uiteindelijk niet terecht bij dezelfde mensen die thans deel uitmaken van de regionale prioriteitencommissies? Hoe kan men garanderen dat er rekening zal worden gehouden met de rechten van de gebruikers?

De heer *Jeroen De Weerd* antwoordt dat het VAPH voor hem niet hoeft in te staan voor de volledige financiering van het ondersteuningsplan. Het VAPH staat in voor de financiering van de vijfde cirkel. Vanuit die stelling blijft het mogelijk dat mensen met die middelen ook de andere cirkels mee financieren. Vandaar ook de vraag van de zorgaanbieders naar een vrije bestedingsmarge. Als er een overeenkomst wordt afgesloten met een persoon met een handicap, dan moet het ook mogelijk zijn om middelen in te zetten via andere zorgaanbieders, die niet noodzakelijk een erkenning hebben van het VAPH.

Bij de noodzakelijke omslag zal de reële prijs moeten worden vergoed. Daarom wordt er gekozen voor een puntensysteem. De opsplitsing tussen zorg- en organisatiegebonden punten heeft te maken met het feit dat een collectieve organisatie van de zorg in een voorziening leidt tot heel wat organisatiegebonden verplichtingen.

Hij kan akkoord gaan met de bepalingen van het ontwerp van decreet over cash en voucher. Voor zijn organisatie maakt het niet uit of het gaat om een cashbedrag of een voucher. Als de ondersteuningsovereenkomst maar uitgevoerd en betaald wordt. Het lijkt aangewezen om de betalingen in cash in de eerste fase nog niet te veralgemenen. Men heeft daar namelijk nog niet zoveel ervaring mee. De spreker vindt dat de mensen daarin zelf een keuze moeten kunnen maken.

Hij denkt dat het VAPH in staat is om de reconversie tot een goed einde te brengen, op een aantal voorwaarden. Er moet een cultuuromslag gebeuren, er moet een goede gids zijn en het VAPH moet voldoende tijd krijgen om de veranderingen goed voor te bereiden. Thans gaat vernieuwing op het terrein al te vaak en ten onrechte de besluiten en de administratieve toepassing vooraf. Het overleg met de stakeholders moet ook verder uitgewerkt worden.

Hij weet nog niet welke mechanismen er zullen spelen bij de overgang naar trap 2. Er zal zeker een ondersteuningsplan moeten zijn. In een aantal gevallen zal er ook een zorgzwaartemeting nodig zijn. Dat is minstens één bijkomende stap. Door de schaarste van de middelen blijven er veel mensen op de wachtlijsten staan. De mensen met een prioritaire status hebben doorgaans complexe ondersteuningsbehoeften en nood aan verblijf.

Met zijn standpunt over de regionale prioriteitencommissies bedoelt het Verbond van Sociale Ondernemingen vooral dat het voor de voorzieningen die aan de regionale prioriteitencommissies participeren moeilijk is om dagelijks met de gevolgen van de schaarste geconfronteerd te worden. Dat leidt tot grote morele dilemma's. Dat is niet iets wat men er vrijwillig kan bijnemen, in de marge van zijn professionele bezigheden. De prioritering zou moeten behoren tot de kernopdracht van de betrokken mensen. Dat moet ook gebeuren met voldoende kennis van zaken. Men zou dat ook met voldoende expertise moeten kunnen doen. Dat laatste criterium werd toegevoegd op basis van de berichten over het opstarten van de toegangspoort in de integrale jeugdhulp. Het Verbond van Sociale Ondernemingen zal zijn standpunt daarover nog concretiseren.

Uiteraard moet er in eerste instantie een passend budget zijn voor de mensen met een handicap. Daarnaast zullen de voorzieningen ondersteund moeten worden om deze omslag te maken. Normaliter zou men de nodige ondersteuning kunnen verwachten van de administratie, maar ook die moet werken met beperkte middelen.

Een uitbreiding van de reguliere sectoren is noodzakelijk. Dat betekent echter niet dat de budgetten voor de VAPH-sector naar andere sectoren mogen worden verschoven. Het is positief dat de CAW's, de bijzondere jeugdzorg en de kinderopvang bij het laatste uitbreidingsbeleid extra budgetten hebben gekregen. Eigenlijk wil iedereen steeds minder denken in sectoren, maar jammer genoeg voor de personen met een handicap is de Vlaamse administratie in sectoren opgedeeld. De Vlaamse administratie zou meer persoonsgericht moeten werken. De personen met een handicap maken in de praktijk vaak gebruik van ondersteuningsbronnen in diverse sectoren. Daar zal er vooral vraag zijn naar afstemming en coördinatie.

De heer Jeroen De Weerdts verduidelijkt op vraag van de waarnemend commissievoorzitter dat het VAPH bezig is met een nieuwe meerjarenanalyse. Dat is meegedeeld aan het Raadgevend Comité. Het is de intentie om de commissie daarbij te betrekken.

VII. UITEENZETTING DOOR DE HEER JOS HUYS, GRIP VZW

De heer *Jos Huys* heeft deze commissie meer dan tien jaar geleden al toegesproken als voorzitter van de vzw Independent Living Vlaanderen. Toen was de vzw al jaren aan het pleiten voor een persoonlijk assistentiebudget, eerst voor een experiment en vervolgens voor het toekennen van een decretale basis.

In het toenmalige Vlaanderen werden de behoeften aan assistentie bepaald door het aanbod en niet door de vraag van de persoon met een handicap. Dat was niet wat jonge personen met een handicap wilden. Deze groep wou dezelfde mogelijkheden om aan zijn leven richting te geven als personen zonder handicap: studeren, werken en een gezinsleven uitbouwen. Door de verscheidenheid aan handicaps en aan concrete levenssituaties van de personen met een handicap kan de assistentiebehoefte alleen efficiënt ingevuld worden door het beslissingsrecht te verlenen aan de gebruiker zelf. Onafhankelijk leven betekent voor wie op assistentie is aangewezen dat hij beslist wie hem assistentie verleent, en waar en wanneer dat nodig is. Hoe groter iemands beperkingen zijn, hoe belangrijker assistentie wordt om een normale sociale rol te kunnen vervullen en des te belangrijker het wordt om zelf of via een vertrouwenspersoon controle te verwerven over de organisatie van deze assistentie.

Zestien jaar na het eerste PAB-experiment en dertien jaar na de goedkeuring van een decretale basis voor PAB en PGB, zijn bijna 3000 Vlaamse budgethouders actief aan het werken aan echte zorgvernieuwing. Kinderen met zware handicaps kunnen de gewone school volgen, volwassenen hebben een evenwichtige en niet door zorgafhankelijkheid gedomineerde relatie met een partner, honderden budgethouders met snel degeneratieve aandoeningen hebben hun laatste levensjaren in waardigheid en met steun van een persoonlijke assistent kunnen beleven. De gedachte dat PAB's alleen werken voor een beperkte elite van hooggeschoolde en zelfbewuste personen met een fysieke handicap is inmiddels door de ervaringen weerlegd.

De budgethoudersverenigingen, waarin de budgethouders zelf de beslissingsmacht hebben, hebben samen met de Vlaamse Regering, het VAPH en onder het toezicht van deze commissie, gedurende meer dan tien jaar gewerkt aan het PAB-uitvoeringsbesluit, de PAB-richtlijnen, het PGB-experiment en de werking van de deskundigencommissie. Niet

alles is perfect, maar het PAB en PGB zijn een niet meer weg te denken bron van creatieve oplossingen voor de ondersteuningsnoden van zoveel personen met een handicap.

Dat dacht men althans. Thans wordt namelijk een ontwerp van decreet besproken waarvan het artikel 31, op een door de volgende Vlaamse Regering te bepalen datum, het PAB, het PGB en de budgethoudersverenigingen afschaft. Alleen de bestaande budgethouders zullen gedurende een door de Vlaamse Regering te bepalen overgangperiode nog van een PAB of PGB kunnen gebruikmaken. Dit ontwerp van decreet veegt de bestaande rechtsbasis van de zorgvernieuwing in één klap weg. Hoofdstuk 4 wordt uit het VAPH-decreet van 7 mei 2004 geschrapt. De minister belooft dat alles goed komt, maar beloftes zijn geen garanties. Daarom kan GRIP niet achter deze tekst staan.

1. Persoonsvolgende financiering

PAB en PGB worden vervangen door de persoonsvolgende financiering. Daarbij kan men echter vraagtekens plaatsen. De Raad van State zegt in zijn advies dat de contouren van het nieuwe persoonsvolgende financieringsbudget allerm minst duidelijk zijn. De spreker hoopt dat deze commissie na de hoorzittingen en na wijs beraad haar conclusies zal trekken en dat ze het ontwerp van decreet zal verwerpen of ten gronde amenderen.

Binnen het nieuw voorgestelde stelsel is er enerzijds het stelsel van de Vlaamse Zorgverzekering, het zogenaamde basisondersteuningsbudget dat geleidelijk zal worden ingevoerd, en anderzijds de handicapspecifieke ondersteuning die gefinancierd wordt door het VAPH. In dat laatste geval zal het VAPH rechtstreeks betalen aan de voorziening of een cashbedrag ter beschikking stellen van de persoon met een handicap. Ook een combinatie van beide is mogelijk.

De persoon met een handicap kan geen enkele juridische aanspraak maken op de handicapspecifieke ondersteuning. Die wordt namelijk uitsluitend toegekend binnen de beschikbare begrotingskredieten en toegewezen via het stelsel van de zorgregie. In dit ontwerp van decreet blijft de tussenkomst van de Vlaamse Zorgverzekering residuair ten aanzien van de tussenkomst van het VAPH. De persoon met een handicap die handicapspecifieke ondersteuning krijgt van het VAPH, kan dus geen aanspraak meer maken op het basisondersteuningsbudget. De toegang tot VAPH-ondersteuning wordt wel beperkt tot die ondersteuning die niet kan worden ondervangen met rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning.

2. Basisondersteuningsbudget

Wie een maandelijks toelage van 125 euro krijgt uit de Vlaamse Zorgverzekering kan onmogelijk iemand op een legale wijze in dienst nemen voor de nodige ondersteuning. Het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding zegt in zijn advies dat het vanuit het VN-verdrag aanbeveling verdient om alle ondersteuning te koppelen aan de individuele ondersteuningsbehoeften. De SAR WGG acht het in zijn advies onwaarschijnlijk dat personen met een handicap met dit mechanisme het aanbod zullen kunnen sturen. Het basisondersteuningsbudget bestendigt dus de thans bestaande afhankelijkheid van de familie en van de reguliere thuishulpdiensten. Het PAB is er echter gekomen door de vaste wil van personen met een handicap om voor hun ondersteuning niet langer afhankelijk te blijven van familie en reguliere thuishulpdiensten.

3. Toegangspoort tot het VAPH

Voor wie is de handicapspecifieke ondersteuning bedoeld? Artikel 8 heeft het over een ondersteuningsplan en over de zorginschaling.

4. Ondersteuningsplan

Het ontwerp van decreet omschrijft het ondersteuningsplan als volgt: de beschrijving van het geheel van ondersteuning waarop de persoon met een handicap een beroep kan doen, met inbegrip van de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen, het sociale netwerk, materiële ondersteuning en ondersteuning geleverd door voorzieningen die vergund zijn door het VAPH. Deze beschrijving is gebaseerd op het model van de vijf concentrische cirkels. De draagwijdte van deze ondersteuning wordt ook verduidelijkt in de memorie van toelichting. Een persoonsvolgend budget voor de niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening zal gebaseerd zijn op de resterende ondersteuningsnood, na verrekening van de eerste vier cirkels, en dit na aftrek van de andere aanwezige ondersteuningsbronnen in de natuurlijke en sociale netwerken en in de reguliere zorg. De memorie van toelichting verduidelijkt verder hoe dit restant van de ondersteuningsnood wordt vertaald naar vier of vijf budgetcategorieën die in een latere fase zullen worden geconcretiseerd. Vanaf een bepaalde nog nader te bepalen ondersteuningsnood moet de persoon met een handicap dan nog zijn zorgzwaarte laten inschalen door een multidisciplinair team.

De SAR WGG heeft hierover ook al een advies verleend: “Emancipatorisch bedoelde elementen zoals ondersteuning van het eigen netwerk, het opbouwen van dat netwerk, de vraagverduidelijking, het werken met een ondersteuningsplan mogen niet gebruikt worden als financieringsinstrument. Nu lijkt het er echter op dat ze een centrale plaats krijgen om te bepalen of iemand recht heeft op een budget in trap 2, of het zorgzwaarte-instrument moet worden ingezet en hoe groot het budget zal zijn. De vraag is of dit alles de keuzevrijheid, de kwaliteit van bestaan en het recht op ondersteuning zal bevorderen.”.

5. Toegang?

Op zijn minst kan worden gezegd dat de persoon met een handicap een stevig hindernisparcours moet lopen op zijn weg naar VAPH-ondersteuning: hij gaat voorbij de dienst ondersteuningsplan voor zijn ondersteuningsplan, het multidisciplinaire team voor zijn zorgzwaarte-indicatie, de regionale prioriteitencommissie voor de prioriteitsbepaling, en ten slotte, de VAPH-administratie zelf.

Al deze instanties zijn in meerderheid bemand met personen die een band hebben met en/of deskundigheid bezitten over de georganiseerde welzijnszorg. Ze zijn goed geplaatst om de persoon met een handicap de weg te wijzen in de ruime waaier van het reeds bestaande aanbod aan rechtstreeks toegankelijke ondersteuning en van de reguliere welzijnsvoorzieningen. De persoon die zelf zijn ondersteuning wil organiseren en daarvoor een budget vraagt aan het VAPH zal bijzonder stevig in de stijgbeugels moeten staan om over al deze hordes te springen.

6. Budgethoudersverenigingen

Gelukkig zijn er verenigingen die hem daarbij kunnen bijstaan. Jammer genoeg worden ook de budgethoudersverenigingen, die wettelijk omschreven zijn in artikel 16 van het VAPH-decreet van 7 mei 2004, samen met het PAB en het PGB afgeschaft. Artikel 14, tweede lid, van het ontwerp van decreet stelt als enige voorwaarde dat de organisaties die als belangenbehartiger optreden zelf geen aanbieder of indicatiesteller mogen zijn.

7. Budgetbesteding

Een persoon met een handicap die toch een budget toegewezen krijgt, kan in principe vrij kiezen tussen cash en voucher, of een combinatie van beide. In het ontwerp van decreet wordt aan de Vlaamse Regering echter al een delegatie verleend om de gevallen te bepalen waarin het VAPH het cashbudget kan omzetten in een voucher.

Is er trouwens wel sprake van vrije keuze als bij de voucher ook organisatiegebonden kosten in rekening mogen worden gebracht en bij het cashbudget niet? Bovendien kan men met het cashbudget voor handicapspecifieke ondersteuning alleen terecht bij de door het VAPH vergunde aanbieders.

Het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding zegde in zijn advies over het voorontwerp van decreet dat een door het VAPH opgelegde verplichting om van de vouchers gebruik te maken in strijd is met de bepalingen van het VN-verdrag. Het Centrum heeft ook gepleit voor een maximale vrijwaring van de bestedingsvrijheid. Het blijft onduidelijk in hoeverre de besteding van het cashbudget gekoppeld wordt aan het ondersteuningsplan en de daarin beschreven noden aan handicapspecifieke zorg. Een toekomstige Vlaamse Regering moet dat nader specificeren in uitvoeringsbesluiten.

Een mogelijk doemscenario is dat van het Budget d'Assistance Personnelle dat in Wallonië is uitgewerkt. De Waalse budgethouder zit namelijk volledig gevangen binnen de contouren van zijn individueel ondersteuningsplan. Daarin staat immers precies omschreven welke pakketjes van dienstverlening er met het Budget d'Assistance Personnelle kunnen worden aangekocht, gedurende hoeveel uren per week, bij welke bij naam genoemde dienstverleners en tegen welke prijs. Dat is in de praktijk onuitvoerbaar.

8. Rechtsbescherming

Het is ook onduidelijk in hoeverre de persoon met een handicap in de hele procedure zijn verweer kan doen gelden.

In het ontwerp van decreet staat wel duidelijk dat elke aanvraag van een budget voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg automatisch de toestemming van de aanvrager impliceert om controlebezoeken te laten uitvoeren in de lokalen die door de aanvrager gebruikt worden in het kader van het budget, met inbegrip van de door de aanvrager bewoonde lokalen. De bescherming van de privacy wordt dus opgeheven.

Gelukkig is er inmiddels, mede dank zij een tussenkomst van GRIP, een einde gekomen aan de strafbaarstelling van wie assistentie verleent in de thuisomgeving van de persoon met een handicap. Het schrappen van het PAB uit de Vlaamse rechtsorde heeft evenwel nog andere neveneffecten, bijvoorbeeld het verlies van de socialezekerheidsbescherming van de naasten die op grond van een takenovereenkomst assistentie verlenen aan gezinsleden met een handicap.

9. Het begin van het einde?

Er is veertien jaar gestreden om het PAB erdoor te krijgen en nog eens veertien jaar om het te behouden en om de mogelijkheden ervan uit te breiden. Het systeem is nog voor verbetering vatbaar, maar het heeft toch bewezen dat het een inclusief leven en zelfsturing mogelijk kan maken. GRIP zal dit niet zonder slag of stoot opgeven en vraagt om dit ontwerp van decreet, dat deze verworvenheden van een jarenlange emancipatiestrijd schrapt, niet goed te keuren.

Als men op basis van een of ander politiek akkoord het ontwerp van decreet toch wil goedkeuren, dan zou men minstens de bepalingen moeten schrappen die het PAB, het PGB en de budgethoudersverenigingen afschaffen. Men zou artikel 10 bijvoorbeeld anders kunnen formuleren, zodat er geen nieuwsoortig cashbudget wordt ingevoerd, maar waarbij men de persoon met een handicap die kiest voor zelforganisatie van zijn ondersteuning de mogelijkheid geeft om voor het bestaande PAB te kiezen. GRIP wil graag zijn medewerking aanbieden voor het uitwerken van deze en andere amendementen.

VIII. VRAGEN VAN DE LEDEN

De heer *Peter Gysbrechts* vraagt hoeveel het basisondersteuningsbudget minimaal zou moeten bedragen. Hij stelt de spreker gerust dat Open Vld het ontwerp van decreet in ieder geval in zijn huidige vorm niet zal goedkeuren.

De heer *Jos Huys* pleit voor een volwaardig alternatief voor de huidige geïstitutionaliseerde zorgverlening. Als de overheid nu 2000 euro per maand betaalt voor residentiële hulp, moet datzelfde bedrag toekomen aan de persoon met een handicap om zijn ondersteuning zelf te organiseren. Een basisondersteuningsbudget van 100 of 150 euro per maand staat daar ver vanaf. Dat bestendigt alleen maar de huidige praktijk waarbij de persoon met een handicap afhankelijk is van de vrijwillige inzet van mantelzorgers, die af en toe afgelost worden door thuishulpdiensten. In geen geval is dat zorgvernieuwing.

– *Mevrouw Katrien Schryvers treedt opnieuw als commissievoorzitter op.*

IX. UITEENZETTING DOOR MEVROUW DIANE SERNEELS, SECTORCOÖRDINATOR ONDERSTEUNING VAN PERSONEN MET EEN HANDICAP VAN HET VLAAMS WELZIJNSVERBOND

Mevrouw *Diane Serneels* legt uit dat het Vlaams Welzijnsverbond een koepelorganisatie is van ongeveer 250 diensten en voorzieningen uit verschillende welzijnssectoren onder meer de kinderopvang, de bijzondere jeugdzorg, de gezinszorg en de sector van personen met een handicap. Dat het ontwerp van decreet nog deze regeerperiode goedgekeurd wordt, is volgens het Vlaams Welzijnsverbond nodig voor de continuïteit van het beleid en voor de uitvoering van ‘Perspectief 2020. Nieuw ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap’.

1. Stilstaan is geen optie

Voor het Vlaams Welzijnsverbond is stilstaan geen optie. Al in 2008 tekende het samen met andere koepelorganisaties en vele gebruikersorganisaties de beginselverklaring ‘Persoonsgebonden financiering als hefboom voor vraaggestuurde ondersteuning’. In die verklaring staan drie hefbomen voor meer vraagsturing: (1) steun aan de gebruiker om zijn vraag te verduidelijken en zijn ondersteuningsplan te realiseren, (2) persoonsgebonden financiering waarbij de gebruiker kan kiezen tussen cash en voucher, en (3) deregulering voor de zorgaanbieders.

Stilstaan is evenmin een optie omdat de huidige regelgeving van voorzieningen verouderd en te ingewikkeld is, en gebaseerd is op gedateerde denkbeelden. De vernieuwingen van de voorbije jaren hebben het oude huis flexibeler gemaakt maar tegelijk nog ingewikkelder: de nieuwe onderhoudsdagen om deeltijds gebruik van dagcentra mogelijk te maken, het beschermd en geïntegreerd wonen, de diensten inclusieve ondersteuning, en de persoonsvolgende convenants. Daarbij komt nog dat de systemen ook evolueren, zo zijn PAB en zorg in natura naar elkaar toegegroeid omdat mensen met een PAB ook een beroep willen doen op een zorgaanbieder. Zorgaanbieders werken met een kluwen van systemen, elk met eigen regeltjes. Het laatste jaar zijn er met de flexibele trajecten in het kader van de multifunctionele centra en flexibel aanbod meerderjarigen wel stappen in de goede richting gezet. Het is echter hoog tijd voor één overkoepelend financieringssysteem volgens de hedendaagse visie niet alleen op mensen met een beperking en hun plaats in de samenleving maar ook op de rol en positie van zorgaanbieders.

2. Het ontwerp van decreet legt de fundamenten van het nieuwe huis

Het ontwerp van decreet is nog maar een ruw kader, maar het Vlaams Welzijnsverbond kan zich vinden in die grote lijnen. Met het basisondersteuningsbudget en een tweede trap,

gebaseerd op een ondersteuningsplan volgens de zorgzwaarte en de keuze voor cash of voucher, beantwoordt het aan de grote diversiteit van personen met een handicap. Mensen kunnen de zorg zelf organiseren of een beroep doen op directe financiering van een zorgaanbieder naar keuze. De regie blijft in elk geval in hun handen omdat de financiering de persoon volgt. De voucher omvat zorg- en organisatiegebonden punten en is te besteden bij zorgaanbieders met een vergunning van de overheid.

Het Vlaams Welzijnsverbond ziet in het ontwerp van decreet kansen op vraagsturing, maar ook op sociaal ondernemerschap. Of die kansen omgezet worden in realiteit hangt af van de verdere uitwerking. Mevrouw Diane Serneels wijst wel op de onzekerheid die het ruwe kader in de sector veroorzaakt. Die onzekerheid is gemakkelijk te voeden, maar ondanks de afschaffing van de voorzieningen in hun huidige vorm vindt het Vlaams Welzijnsverbond dat het kader voldoende houvast geeft. Het roept wel op tot een zorgvuldige uitwerking in de uitvoeringsbesluiten in voortdurende dialoog met alle betrokken stakeholders, gebruikers, verwijzers, werknemers, zorgaanbieders en overheid.

3. Het huis moet worden geflankeerd door zorggarantie

Ook voor het Vlaams Welzijnsverbond is zorggarantie een absolute noodzaak bij het nieuwe financieringssysteem. Het Vlaams Welzijnsverbond pleit al jaren, samen met het hele werkveld, voor een recht op ondersteuning. Voorzieningen moeten dagelijks mensen teleurstellen. De welzijnssector draait mee in een systeem van registraties, procedures en commissies om te beoordelen wiens probleem het meest schrijnend is. Grote financiële inspanningen om het recht op zorg te garanderen zijn echt een noodzaak.

Het ontwerp van decreet tracht hiertoe op twee manieren bij te dragen. Vooreerst met het basisondersteuningsbudget, dat stapsgewijs wordt ingevoerd en een beperkte zorggarantie biedt. Hoewel het Vlaams Welzijnsverbond ook vragen heeft over de voorwaarden (inkomensgerelateerd, zorgzwaartegerelateerd of de controle) schaart het zich achter het basisidee van een beperkte zorggarantie, zodat niemand – in tegenstelling tot vandaag – volledig in de kou komt te staan. De spreker vraagt speciale aandacht voor personen met een handicap in Brussel die vooralsnog niet verplicht zijn zich aan te sluiten bij de Vlaamse Zorgverzekering. Het probleem van de wachttijden moet opgelost worden. Het basisondersteuningsbudget moet hand in hand gaan met een stevig uitgebouwde rechtstreeks toegankelijke hulp. Daarvoor zou beter ook een groeipad in het ontwerp van decreet verankerd worden, gebaseerd op een monitoring van de behoefte aan rechtstreeks toegankelijk aanbod. Uiteraard zal ook het basisondersteuningsbudget niet voor iedereen een afdoende oplossing bieden. Net daarom is het zo belangrijk dat een groeipad voor de financiering van de niet-rechtstreeks toegankelijke hulp decretaal bepaald wordt.

Het concept van de concentrische cirkels is aanvaardbaar als wordt vertrokken van de haalbare en wenselijke inzet van de binnenste cirkels enerzijds en als de budgetten snel aanpasbaar zijn aan de mogelijkheden van de cirkels anderzijds. Pas als mensen de garantie hebben dat er ondersteuning komt als het nodig is, zullen ze bereid zijn zelf vooraf inspanningen te leveren. De persoonsvolgende financiering zal maar werken als er bijkomende middelen komen om mensen binnen een redelijke tijd perspectief te geven.

4. De afwerking van het huis: de bezorgdheden van de zorgaanbieders

Het raamwerk is gezet, maar moet nog afgewerkt worden. Net als alle andere betrokken partijen hebben ook de zorgaanbieders eigen accenten.

4.1. *Goede budgetcategorieën zijn gedifferentieerd en sterk zorgzwaartegerelateerd*

De persoonsvolgende budgetten moeten toelaten kwalitatief hoogstaande zorg en ondersteuning te bieden. Essentieel daarbij is dat ze veel beter dan vandaag gedifferentieerd zijn volgens de zorgzwaarte. In de memorie van toelichting staat dat de gemiddelde budgetten niet hoger mogen zijn dan thans het geval is.

Er zijn personen met zeer zware zorgnoden die veel meer behoeven dan ze krijgen. Nu wordt dat opgelost door solidariteit of personeelsverschuivingen binnen de voorzieningen, maar als het budget aan een individu gekoppeld wordt, komt dat allemaal veel gevoeliger te liggen. Net om die reden dient elk budget zorgvuldig aangepast te zijn aan de zorgzwaarte en de individuele behoeften, ongeacht of de persoon de zorg zelf organiseert of een beroep doet op een zorgaanbieder.

4.2. *Vraagsturing = regelluwte*

Om vraaggestuurd te kunnen werken, is regelluwte een absolute noodzaak. Zorg en ondersteuning zullen immers niet gebonden zijn aan tijd of locatie. Zorgaanbieders dienen de ruimte te krijgen om in dialoog met de gebruiker de gevraagde ondersteuning te bieden. Het zwaartepunt is die dialoog met de persoon die over een voucher of cashbudget beschikt, en daarbij mogen de partners niet gebonden zijn aan allerlei overheidsregels. Controle op de kwaliteit en volledige transparantie en verantwoording over de inzet van de middelen zijn uiteraard geen probleem. Dat vergt niet alleen van de aanbieders zelf, maar ook van de overheid een grondige mentaliteitswijziging.

4.3. *Faciliteer netwerkvorming en sociaal ondernemerschap*

Vraagsturing zal de zorgsector drastisch wijzigen. Het vergt samenwerking met partners binnen en buiten de sector, en met actoren uit de verschillende concentrische cirkels. Netwerken, samenwerken en grotere schalen zijn onontbeerlijk. Daarom vragen de zorgaanbieders van de overheid niet alleen stimulansen tot innovatie, sociaal ondernemerschap en samenwerking, maar ook de sloping van belemmerende factoren.

4.4. *Stabiele, leefbare organisaties*

Het Vlaams Welzijnsverbond staat achter de persoonsvolgende financiering maar is ook bekommerd om de stabiliteit en leefbaarheid van organisaties. Positief is alvast dat de vouchers ingezet kunnen worden bij door het VAPH vergunde aanbieders. Wat betekent dat de overheid het soort organisaties en de kwaliteitseisen zal bepalen. Voor het Vlaams Welzijnsverbond zijn dat in ieder geval niet-winstgedreven organisaties. Wat niet betekent dat het uitsluitend mag gaan om voorzieningen die thans al over een vergunning beschikken.

Dat het vouchersysteem met personeelspunten werkt, biedt voor het Vlaams Welzijnsverbond garanties voor een loonkostendeckende financiering die rekening houdt met de anciënniteit van de medewerkers, het belangrijkste kapitaal van de zorgaanbieders. Daardoor zullen de zorgaanbieders niet genoodzaakt zijn mensen met meer anciënniteit en ervaring om budgettaire redenen te vervangen door andere medewerkers. De personeelspunten garanderen dat de onderhandelingen met cliënten kunnen gaan over de kwaliteit van het aanbod. Voorzieningen willen ook met elkaar concurreren op basis van kwaliteit, niet op basis van de prijs omdat de ene organisatie toevallig oudere medewerkers heeft dan de andere.

Belangrijk worden ook een goede definitie en een kostendeckende financiering van organisatiegebonden personeelskosten en werkmiddelen zodat organisaties voldoende sta-

biliteit krijgen. Die financiering mag echter in geen geval het persoonsvolgende karakter van het systeem aantasten.

4.5. *Aangepaste en betaalbare infrastructuur*

Flankerend aan persoonsvolgende financiering moet grondig nagedacht worden over de infrastructuur. De oude VIPA-regelingen worden er immers totaal door achterhaald. Overheidsfinanciering voor organisatiegebonden functies, voor dagbesteding van meerderjarigen, voor dagopvang, voor dagbesteding en verblijf bij minderjarigen moet worden gehandhaafd. Subsidies voor wooninfrastructuur voor meerderjarigen worden wel geschrappt, omdat de meerderjarige persoon met een beperking instaat voor de eigen leeven woonkosten. Toch zullen ook daarvoor ondersteunende systemen nodig zijn, bijvoorbeeld voor specifieke aangepaste woonaccommodatie voor bepaalde doelgroepen, zoals mensen met een complexe medische problematiek, ernstige gedragsstoornissen of psychiatrische stoornissen. Die woonkosten kunnen onmogelijk alleen gedragen worden vanuit het inkomen van personen met een beperking. Daarnaast zullen er ook middelen nodig zijn voor woningaanpassingen.

Een beleid dat de bouw van aangepaste en betaalbare woonmogelijkheden voor personen met een beperking faciliteert, is nodig. Dat zal de opdracht zijn van meerdere bevoegdheden zoals ook Wonen. Het beleid besteedt daar vooralsnog weinig aandacht aan, nochtans is het een noodzakelijke voorwaarde voor een goed werkende persoonsvolgende financiering.

4.6. *Aandacht voor de speciale positie van minderjarigen*

Het Vlaams Welzijnsverbond bepleit voorts aandacht voor de speciale positie van minderjarigen en een naadloze overgang van minderjarigen- naar meerderjarigenzorg. Afstemming en overleg tussen betrokken praktijkwerkers en agentschappen, zijn absoluut nodig.

4.7. *Een behoedzame implementatie*

Mevrouw Diane Serneels concludeert dat de persoonsvolgende financiering een nooit geziene omvorming is van de sector, die een behoedzame implementatie vergt. Daarnaast vraagt ze aandacht voor de positie van de huidige gebruikers. Ook voor hen moet de omslag zorgvuldig verlopen en moet de nodige continuïteit in de ondersteuning gegarandeerd zijn.

X. VRAGEN VAN DE LEDEN

Volgens mevrouw *Mieke Vogels* garandeert de regeling zekerheid noch transparantie aan de persoon met een handicap. Voor hen zijn er immers niet één maar twee financieringssystemen: de persoonsvolgende financiering voor voorzieningen en het basisondersteuningsbudget. Zij vraagt wat de spreker denkt over de verschillende bepalingen van de memorie van toelichting en het ontwerp van decreet over de besteding van de middelen voor handicapspecifieke zorg. Kan met die middelen het volledige ondersteuningsplan worden gefinancierd, en bijgevolg ook die aspecten binnen de eerste vier cirkels? Het lid wijst op een precedent. Ook voor de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening worden een inhaaloperatie en meerjarenfinanciering gevraagd, tot nog toe zonder resultaat. Ze vreest ook hier voor doorverwijzingen naar onbestaande hulpverlening en voor onvoldoende financiering om die hulp aan te kopen.

Ze is het ermee eens dat de anciënniteit van het personeel geen invloed mag hebben op de prijs van de zorg, maar de kwestie is of het vouchersysteem daarvoor nodig is. Is een overheidstoeslag niet voldoende? Is het denkbaar dat een voorziening, aangesloten bij het

Vlaams Welzijnsverbond, van een persoon met een handicap die zorg wil kopen, enkel vouchers en geen cash aanvaardt?

Als de oude erkenningen toch wegvallen, waarom hebben dan zoveel voorzieningen recent een erkenning aangevraagd om ook persoonlijke assistentie te leveren? Houdt het pleidooi tegen commercialisering van de zorg voor personen met een handicap in dat interimkantoren niet meer mogen ingezet worden om persoonlijke assistenten aan te werven? Moet ook dat gestructureerd worden en aan de door het VAPH erkende voorzieningen toekomen? De gelijkschakeling van het loon van alle persoonlijke assistenten betekent allicht dat ze duurder worden, waardoor het effect is dat personen met een handicap er minder uren van kunnen gebruikmaken. Het lid informeert hoe het Vlaams Welzijnsverbond de persoonlijke assistentie precies ziet.

Het Vlaams Welzijnsverbond heeft overschot van gelijk dat mensen zich maar inzetten als er een zorggarantie is. Dat staat haaks op de huidige werking van de regionale prioriteitencommissie, die beslissingen neemt zonder de persoon met een handicap of zijn naasten te horen. Hoe denkt het Vlaams Welzijnsverbond over de decretale verankering van de zorgregie van de regionale prioriteitencommissies?

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t vraagt of er winstgedreven organisaties actief zijn in de sector van personen met een handicap. Mogelijks bedoelt mevrouw Serneels de opvanginitiatieven van ouders om hun kind en een beperkt aantal anderen zelf aangepaste zorg te bieden.

Volgens mevrouw *Diane Serneels* biedt het ontwerp van decreet momenteel onzekerheid voor alle betrokken partijen, voor voorzieningen en voor personen met een handicap. Alles hangt af van de verdere uitwerking met alle stakeholders samen. Het is echter haar taak de kant van de zorgaanbieder te belichten.

Volgens mevrouw *Diane Serneels* is het niet de bedoeling van het ontwerp van decreet dat met VAPH-middelen het totale ondersteuningsplan gefinancierd wordt. Eerst moeten de reguliere diensten en andere organisaties aangesproken worden. Daarmee bedoelt de spreker niet dat het VAPH alleen maar handicapspecifieke voorzieningen mag steunen. Als andere diensten en voorzieningen niet volstaan voor de eerste vier cirkels van het ondersteuningsplan, kunnen daar ook VAPH-middelen voor worden gebruikt. VAPH-middelen dienen enkel ter aanvulling bij tekorten.

Mevrouw *Mieke Vogels* acht het centraal of die inschatting realistisch dan wel theoretisch is. De werking van de toegangspoort vertoont grote parallellen met die van de integrale jeugdhulp: dossiers en ondersteuningsplannen worden beoordeeld door de administratie. Dat kan op verschillende manieren. Een persoon met een handicap wordt bijvoorbeeld 40 percent adl-ondersteuning toegekend en 40 percent zorg in natura. Zijn ondersteuningsbudget wordt beperkt tot de resterende 20 percent. Als de thuiszorg geen passend aanbod heeft of niet beschikbaar is in het weekend, is die persoon niet geholpen. Als hij over een budget beschikt, kan hij echter onderhandelen met de thuiszorgdiensten. Ze heeft begrepen dat de toegangspoort theoretische zal oordelen over welke onderdelen van het ondersteuningsplan handicapspecifiek zijn. Daardoor kan iemand onvoldoende middelen hebben om een persoonlijke assistent – duur betaald volgens paritair comité 319 – aan te werven voor bijvoorbeeld adl-ondersteuning. De modus operandi van het VAPH om enkel handicapspecifieke zorg te vergoeden kennende, vreest ze dat heel wat mensen in de kou zullen blijven staan. Zonder middelen of langetermijnvisie wil ze het ontwerp van decreet niet goedkeuren. De onzekerheden zijn te groot.

Mevrouw *Diane Serneels* gaat ervan uit dat de toekenning van ondersteuningsbudgetten van reële ondersteuningsplannen zal vertrekken.

Of, zoals mevrouw *Mieke Vogels* vraagt, het VAPH in regio's met onvoldoende thuiszorg de thuiszorgaspecten van het ondersteuningsplan zal betalen, kan mevrouw *Diane Serneels* niet met zekerheid zeggen, maar ze vindt zelf dat het wel zo zou moeten zijn.

Mogelijks is het puntensysteem van de voucher niet de enige methode om de invloed van de anciënniteit van personeelsleden in de kosten te neutraliseren. Het systeem voldoet echter bij de multifunctionele centra en het functioneel aanbod voor meerderjarigen, dus vindt het Vlaams Welzijnsverbond het ook hier een goede zaak.

Het Vlaams Welzijnsverbond is van oordeel dat een persoon met een handicap voordeel heeft om een voorziening met een voucher te betalen, waarmee mevrouw *Diane Serneels* niet bedoelt dat cashbetalingen uitgesloten zijn. Doordat de voucher de kosten van anciënniteit neutraliseert, kan de voorziening zich concentreren op de vraag welke inzet van uren voor de klant het beste is. Het werken met vouchers is in het belang van beide partijen. Wie met cash wil betalen, moet dat kunnen.

Waarom mevrouw *Vogels* iets zoekt achter de inspanningen van voorzieningen om persoonlijke assistentie uit te bouwen, begrijpt mevrouw *Diane Serneels* niet. Een nieuw kader en een nieuw financieringssysteem, met cash en vouchers, met keuze tussen zelf organiseren of aan een zorgaanbieder vragen, vervangen toch al het oude.

Overheidsmiddelen voor personen met een handicap mogen voor het Vlaams Welzijnsverbond niet terechtkomen bij organisaties die tot doel hebben hun aandeelhouders winst uit te keren. Ook in de kinderopvang kunnen enkel organisaties die uitdrukkelijk een sociaal oogmerk hebben, een vergunning krijgen.

Zo lang er geen zorggarantie is, zal een organisatie prioriteiten moeten bepalen. Ook het Vlaams Welzijnsverbond heeft heel veel vragen bij de werking van de regionale prioriteitencommissie. Vooreerst over haar rol, maar ook over de functie van de zorgaanbieders in haar werking. Het Vlaams Welzijnsverbond is daarover bezorgd, maar het heeft nog geen oplossing of visie, daarom heeft mevrouw *Diane Serneels* er niet over gesproken.

XI. UITEENZETTING DOOR DE HEER LUC DEMAREZ, DIRECTEUR VAN HAZO VZW

De heer *Luc Demarez* is ervaringsdeskundige en beroepshalve verbonden aan Hazo, het steunpunt van en voor ondernemers met een handicap. Hij bestempelt zijn presentatie als een uitvaartrede voor PAB en PGB. Wat in de plaats komt, het zogenaamde tweetrapsysteem, zal geenszins volstaan voor inclusie en ondersteuning op maat. Vooreerst omdat de middelen daarvoor ontoereikend zullen zijn, zeker in de eerste maar ook in de tweede trap. Pas als de mogelijkheden van het eigen netwerk en de reguliere diensten uitgeput zijn, kan een persoon, aanvullend, niet-rechtstreeks toegankelijke ondersteuning krijgen. Voor familie en vrienden zal dat uitputten letterlijk zijn. Het PAB en het PGB kwamen er net om hen te steunen, om budgethouders onafhankelijk te maken van familie en reguliere diensten, maar deze systemen zijn tegengesteld aan dit ontwerp van decreet. Hazo begrijpt niet waarom sommige verdedigers van directe financiering dat niet inzien. Bijschaven heeft geen zin als de fundamenten slecht zijn.

Hij informeert of de toegangspoort tot de taskforce alleen openstaat voor wie met het nieuwe systeem akkoord gaat, zoals hij vermoedt. Hij stelt nog een vraag die volgens hem ondertussen retorisch aan het worden is: "Is persoonsvolgende financiering hetzelfde als

PAB en PGB, maar met toevoeging van een trap?”. Als het alleen de bedoeling is om een tweetrappensysteem met een basisondersteuningsbudget onder de Vlaamse Zorgverzekering te installeren, waarom werd dan niet enkel dat toegevoegd aan het VAPH-decreet van 7 mei 2004?

Reguliere diensten zijn niet voor iedereen geschikt. Een ondernemer met een handicap kan toch niet de helft van de voormiddag wachten op dienstverlening. Gezinshelpsters beginnen om 8 uur en de klant wordt verondersteld thuis te blijven bij de helpster. Is het dan de bedoeling om de beroepsmogelijkheden van personen met een handicap ook te begraven? Het instrument dat het ontwerp van decreet naar voren schuift om de zorgzwaarte in te schalen, houdt geen rekening met dergelijke omstandigheden. Voorts vraagt Hazo of het aanpassen van de reguliere diensten voor effectieve en soepele hulp haalbaar is en niet meer zal kosten dan de huidige cashbudgetten?

Vraagsturing klinkt mooi, maar wie vraagt en wie stuurt? Volgens het ontwerp van decreet zijn de reguliere diensten duidelijk vragende partij en maar weinig personen met een handicap zijn stuurvaardig genoeg om tussen de zuilen te laveren. Een andere mooie term is de vermaatschappelijking van de zorg. Voor de spreker is inclusie niet van dezelfde diensten gebruikmaken als andere burgers, maar wel dezelfde mogelijkheden krijgen als andere burgers.

Hij vraagt voorts of assistentie voor werk en onderwijs gehandhaafd wordt. Aanbieders van ondersteuning dienen over een vergunning te beschikken. Zal men nog gewoon op een tuinaannemer of andere zelfstandigen een beroep kunnen doen, zoals thans het geval is?

Het VAPH beslist, maar het is niet duidelijk waar de persoon met handicap beroep kan aantekenen. Klap op de vuurpijl is dat controleurs toegang dienen te hebben tot de lokalen die voor ondersteuning aangewend worden. Waar laat dat de privacy? Voortaan hebben personen met een handicap de keuze: ofwel helpt de buurman hen in bad, ofwel komt de controleur kijken hoe ze door beroepskrachten in bad geholpen worden. Zullen personen dan maar overal in hun blootje verschijnen? Dat spaart ook assistentiekosten uit voor het aankleden. Mirakels gebeuren in Lourdes, niet in de badkamer. Controleurs zullen er niemand aantreffen die plots weer kan lopen.

Je moet al te veel gedronken hebben om niet in te zien dat een gelijk basisondersteuningsbudget niet voor iedereen effectief zal zijn. Als het budget te klein is, zal het amper volstaan om vrijwilligers een cadeautje te geven, als het te hoog is, dreigt verspilling. Met het basisondersteuningsbudget denken sommige beleidsvoerders de sleutel gevonden te hebben, heel wat personen met een handicap krijgen een paar honderd euro, en aan Europa en de VN kan verteld worden dat iedereen geholpen is. Men hoopt dat de VN over het hoofd zal zien dat ondersteuning niet gekoppeld is aan de individuele ondersteuningsbehoefte, wat toch een VN-vereiste is. Eens komt het moment dat personen met een handicap zullen inzien dat het systeem hen niet helpt. Het basisondersteuningsbudget dan weer afschaffen, zal niet gemakkelijk zijn, maar dat wordt dan een klus voor de volgende Vlaamse Regering. Na ons de afgrond. De heer Luc Demarez begrijpt echt niet dat mensen die anders de knip op de beurs houden zich laten meeslepen met dit niet-efficiënte basisondersteuningsbudget.

Voorts stelt hij nog enkele vragen over trap 2. Zullen mensen die geen zware ondersteuningsnood hebben, nog aanspraak kunnen maken op een budget voor niet-rechtstreekse ondersteuning? Zullen mensen met een goed netwerk nog kans maken op een dergelijk budget? Waarom is er een regionale prioriteitencommissie nodig als er een ondersteu-

ningsgarantie is? Zal de onderhandelingsmarge van de gebruiker van een voucher niet kleiner zijn dan de onderhandelingsmarge bij een PGB?

Hij vraagt de parlementsleden zich te concentreren op de verkiezingen en het ontwerp van decreet gewoon uit te stellen. In een paar maanden zullen de wachtlijsten niet opgelost worden. Dit ontwerp van decreet biedt daar toch geen oplossing voor. Het stopt alleen de behoeften weg. Als de leden de aandrang tot decreetgevend werk toch niet kunnen onderdrukken, is Hazo graag bereid enkele amendementen te suggereren. Tot slot belooft hij mevrouw Vogels aandacht te besteden aan haar conceptnota als Groen in de meerderheid zit, vooralsnog heeft hij er geen tijd voor gevonden.

XII. UITEENZETTING DOOR DE HEER PETER LAMBREGHTS, WOORDVOERDER, EN MEVROUW VIVIANE SORÉE, VOORZITTER, ONAFHANKELIJK LEVEN VZW

1. Een kans op vrijheid voor alle personen met een beperking

De heer *Peter Lambreghts* is woordvoerder van Onafhankelijk Leven, dat in de persoonsvolgende financiering een kans op vrijheid ziet voor alle personen met een beperking en haar dan ook wil grijpen. Onafhankelijk Leven is dat verplicht aan zijn achterban. Voortborduren op het beleid van de voorbije tien jaren is geen optie.

2. Onafhankelijk Leven vzw, droom en missie

Onafhankelijk Leven is een organisatie die wordt bestuurd door personen met een beperking en is verbonden met de internationale beweging Independent Living. Tegelijk is zij een budgethoudersvereniging met een droom: een samenleving waar alle personen met een beperking controle hebben over hun leven, zodat ze even vrij zijn als mensen zonder een beperking. Daartoe behoort volle controle over de ondersteuning. Onafhankelijk Leven wil dat alle personen met een beperking vrij en doordacht kunnen beslissen hoe, waarvoor, door wie, waar en wanneer zij ondersteund worden. De hefboom wordt geboden door een persoonlijk cashbudget want wie betaalt die bepaalt.

3. Getuigenissen

Zelf kan de heer Peter Lambreghts alleen dankzij een dergelijk flexibel budget blijven werken, en tegelijk een eigen gezin hebben. Een gezin, werken en een huis met een tuin lijken gewone dingen, maar zijn dat niet voor personen met een beperking. Helaas beschikken negen op tien mensen met zijn zorgprofiel daar niet over. Ofwel zijn ze op volwassen leeftijd nog afhankelijk van hun ouders, ofwel verblijven ze in een woonvoorziening.

Eddy bijvoorbeeld woont in een zelfstandig woonproject met adl-ondersteuning. Uiteindelijk is zijn assistentie duurder dan die van de spreker. Hij kan echter niet kiezen wie hem ondersteunt. De assistentie stopt ook aan de voordeur. Persoonsvolgende financiering zou voor hem een oplossing kunnen zijn omdat hij dan op eigen tempo – en niet in de drie maanden waarbinnen hij zijn PAB had moeten opstarten en ook zijn huidige woonvoorziening had moeten verlaten – zijn vrijheid kan opbouwen in onderhandeling met de voorziening.

Ann wacht al tien jaar op een PAB en wordt volledig door haar gezin ondersteund. Als het ontwerp van decreet wordt waargemaakt met blijvende investeringen en efficiëntiewinst, krijgt zij eerder reëel uitzicht op een behoorlijk budget. Ondertussen zal ze in elk geval al een basisondersteuningsbudget ontvangen. Een stap vooruit aangezien ze vooralsnog niets krijgt.

Glenn heeft sinds kort een PAB en woont alleen, maar heeft eerst het hele traject van bijzonder onderwijs en semi-internaat doorlopen met weinig resultaat. Als hij toen al zelf zijn ondersteuning had kunnen organiseren, dan had hij een heel ander onderwijstraject gevolgd en verder gestaan.

Jorik woont samen met zijn moeder Hilde, die fulltime werkt maar dankzij de flexibiliteit van het budget alles geregisseerd krijgt voor haar verstandelijk zwaar beperkte zoon. Jorik wordt bijvoorbeeld dagelijks naar school gebracht door een persoonlijke assistent. Zonder vraaggestuurd budget en eigen regie zou Hilde haar zoon moeten plaatsen of haar baan moeten opofferen.

Dominiek heeft een verstandelijke beperking en kan niet terugvallen op een familielid. Hij ontsnapte dankzij het budget uit woonvoorziening Tordaele naar een gezellig huisje in het begijnhof van Sint-Amandsberg, waar hij onder meer actief is in de buurtwerking, fotografeert en zelfs aan een film bezig is.

4. Verworvenheden PAB behouden

Onafhankelijk Leven ziet een kans in dit ontwerp van decreet omdat alle financiering aan de persoon zelf gebonden wordt. Indien personen met een beperking dat zelf willen, kunnen ze dat budget volledig als persoonlijk assistentiebudget gebruiken. Mogelijks biedt de nieuwe financiering nog meer mogelijkheden: naast assistentie kunnen ze ook diensten kopen in voorzieningen.

Het belangrijkste punt is dat de verworvenheden van het PAB volledig behouden blijven: zelf zijn assistent kiezen (een persoonlijke match zonder opgelegde kwalificaties, waarbij ook mantelzorg passend kan zijn), zelf in bestedingsvrijheid bepalen wat de assistent doet, en de continuering van de verschillende mogelijkheden: assistenten in vaste dienst, uitzendarbeid, zelfstandigen, dienstencheques of een vrijwilligersstatuut. Onafhankelijk Leven wil absoluut geen erkenningssysteem voor aanbieders. Dat zou alleen leiden tot monopolisering van erkende diensten, en zou efficiëntie noch eigen regie ten goede komen. Assistentie moet thuis ingezet kunnen worden maar evengoed op school, op het werk, voor mobiliteit, vrije tijd en vakantie, en in één, niet-opgesplitst budget. Ook moet het onafhankelijke advies door budgethoudersverenigingen overeind blijven.

5. Waarom steun aan dit ontwerp van decreet?

Mevrouw *Viviane Sorée* legt uit dat Onafhankelijk Leven na lang wikken en wegen het ontwerp van decreet steunt om de volgende redenen. Het PAB wordt gecontinueerd omdat geen enkele politicus het wil afschaffen. Het protest van budgethouders en organisaties tegen de afvoering ervan zou enorm zijn. Bovendien legt de Raad van State het standstill-principe op. Het ontwerp van decreet laat principieel en expliciet de bestedingsvrijheid van het PAB bestaan. Met het budget dat een persoon met een beperking in cirkel 5 krijgt kan hij ook ondersteuning uit de andere cirkels financieren als dat zijn keuze is. Het gaat zelfs ruimer want met het budget uit cirkel 5 kan iemand ondersteuning inkopen die tot de eerste trap behoort.

Nadat in de voorbije halve eeuw tienduizenden jongeren niet zelf konden bepalen waar ze naar school gingen, zullen personen met een beperking dankzij het ontwerp van decreet voortaan kunnen kiezen voor cash en zo hun persoonlijke ontwikkeling zelf in handen nemen.

De onrechtvaardige bovengrens van het PAB moet worden opgetrokken van 45.000 euro tot 75.000 euro, het bedrag dat een instelling kan krijgen om één persoon op te vangen.

Persoonsvolgende financiering wordt een hefboom om impact te krijgen op de eigen ondersteuning en het eigen leven. Met de cashvariante kan men net als met het verdwenen PGB zorg inkopen bij voorzieningen, echter zonder gebonden te zijn aan de combinatie-mogelijkheden uit het huidige PAB, wat voor een heel nieuwe dynamiek zal zorgen. Wie met cash betaalt, bepaalt.

Goed is ook dat het ontwerp van decreet een einde maakt aan een aantal hardnekkige moeilijkheden. Zo was er de discussie over wie gebruik mag maken van een cashbudget. Het ontwerp van decreet maakt het onmogelijk dat groepen worden uitgesloten van een cashbudget. Een ander terugkerend probleem dat wordt opgelost, is de overgang van minder- naar meerderjarigheid, die tot nog toe zorgde voor een nieuwe wachtlijst.

6. Verder werken

Onafhankelijk Leven wil dat de volgende Vlaamse Regering minstens 500 miljoen euro vrijmaakt om de wachtlijsten aan te pakken.

Bij de redactie van de uitvoeringsbesluiten moet gewaakt worden over enkele kritische punten. Een eerste is de budgetbepaling. Er is vraagverheldering, het ondersteuningsplan en de indicering, maar cruciaal wordt de omslag in een budget. Onafhankelijk Leven gaat ervan uit dat het budget kostendekkend is. Een tweede heikele punt is de overgang van PAB naar persoonsvolgende financiering, waarover begrijpelijkerwijs heel wat angst leeft. Het derde punt is het risico op sluipende besluitvorming over de werking van de concentrische cirkels. In het ontwerp van decreet staat duidelijk dat de andere cirkels betaald kunnen worden met het budget in cirkel 5, maar de ervaring leert dat de regionale overlegorganen vaak van oordeel zijn dat de eerste vier cirkels uitgeput moeten zijn alvorens een budget wordt toegekend. De geest van het ontwerp van decreet, verwoord in de memorie van toelichting, moet ook in praktijk worden omgezet.

Ten slotte wil Onafhankelijk Leven op korte termijn het huidige prioriteitensysteem hervormen en het op lange termijn afschaffen. Het streefdoel moet zijn dat iedereen die ondersteuning nodig heeft, die ook krijgt.

7. Waarom Onafhankelijk Leven redelijk gerust is

Onafhankelijk Leven is – zo wordt benadrukt – redelijk gerust omdat de nieuwe visie stilaan doordringt bij de koepels van de voorzieningen (zij het nog niet bij alle voorzieningen apart), de gebruikersorganisaties, en stap voor stap ook bij het VAPH.

Er zijn geen politieke stemmen meer die de vrijheden van het PAB aanvallen. Het PAB zorgde voor een kritische massa aan PAB-houders die geen enkele stap achteruit zullen dulden. Veranderingen veroorzaken schrik, zeker als je leven ervan afhangt. Als haar PAB werd afgenomen, zou dat voor haar een regelrechte ramp zijn. Het is dan ook goed dat de Raad van State het standstillprincipe toevoegde: geen achteruitgang voor de gebruikers. Er is vandaag ook geen enkele politieke partij die pleit voor minder keuze- en bestedingsvrijheid. Ongeacht de samenstelling van de volgende Vlaamse Regering, zal Onafhankelijk Leven altijd een partner vinden voor het behoud van de verworvenheden van het PAB. Zelfs zonder Onafhankelijk Leven zou blijken dat de markt van budgethouders nog nooit zo groot is geweest. Daarnaast zitten de budgethoudersverenigingen op de eerste rij bij de uitvoering van de persoonsvolgende financiering. De verworvenheden van het PAB worden het eerste agendapunt.

8. En het basisondersteuningsbudget?

Principieel moet elke persoon met een beperking recht hebben op de ondersteuning die hij nodig heeft. Maar in de realiteit is er meer dan één miljard euro tekort, groeiden de wachtlijsten enorm in de voorbije veertien jaar en bracht geen enkele politieke coalitie een kentering. Een basisondersteuningsbudget zal voor heel wat mensen beter zijn dan wat ze thans kunnen verwachten: niks. Bovendien staat vast dat wie een basisondersteuningsbudget ontvangt ook een aanvraag kan doen voor trap 2 als dat nodig blijkt.

Onafhankelijk Leven steunt dit ontwerp van decreet ondanks de nakende verkiezingen en alles wat daarbij komt kijken. Het alternatief is immers nog eens tien jaar blijven stilstaan. De uitvoering zal stap voor stap opgevolgd en geëvalueerd worden. Als de huidige en toekomstige budgethouders beknot worden in de aanwending van het PAB en in het maken van eigen keuzes, zal actie ondernomen worden.

XIII. VRAGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw *Mieke Vogels* is bang dat Onafhankelijk Leven een blanco cheque wil goedkeuren. Er wordt gegarandeerd dat wie vandaag een PAB heeft, dat behoudt. De huidige budgetten zullen evenmin dalen, maar toekomstige kandidaten zullen het wel op een heel andere manier moeten aanvragen. Ze zullen een ondersteuningsplan moeten indienen, gebaseerd op de vijf concentrische cirkels. De vraag blijft of de financiering van het ondersteuningsbudget volledig door het VAPH gebeurt of niet, met andere woorden of men er ook ondersteuning mee kan kopen bij niet door het VAPH erkende voorzieningen. De handicapspecifieke voorzieningen zelf vinden van niet. Adl-ondersteuning bevindt zich in de eerste vier cirkels. Dat staat haaks op de vrije besteding en eigen regie die Onafhankelijk Leven verdedigt. Onafhankelijk Leven is van oordeel dat het wantrouwen over de besteding van het PAB op politiek niveau is verdwenen, maar de spreekster merkt op dat het ontwerp van decreet inspectie in privélokalen mogelijk maakt.

Het huidige PAB zal morgen niet meer bestaan, hoewel iedereen verklaart er niet aan te willen raken. Voorzieningen vragen massaal erkenningen aan om persoonlijke assistentie te leveren. De huidige één op één relatie tussen budgethouder en assistent laat veel meer flexibiliteit toe dan assistentie uit een voorziening. Zal een persoonlijke assistent uit een voorziening bereid zijn om in het weekend een uitstap te begeleiden? Voor een voorziening zal dat wellicht niet prioritair zijn. Bovendien vallen de huidige persoonlijke assistenten onder paritair comité 319. Ze is bang dat de sprekers te goedgegelovig zijn.

Het budget zal ook lager worden als het VAPH voortaan alleen handicapspecifieke zorg betaalt of door het VAPH erkende zorg. Voor de rest moet men dan maar een beroep doen op bijvoorbeeld gezinsondersteuning. Het is bovendien onduidelijk of de kosten voor gezinsondersteuning opgenomen zullen worden in het ondersteuningsbudget.

Het lid heeft ook vragen bij de vrijheid om tussen cash en voucher te kiezen voor wie zorg wil inkopen in een voorziening. Het Vlaams Welzijnsverbond vindt het belangrijk dat in een voucher zorg- en organisatiepunten, en anciënniteit verrekend zijn. Een cashbudget zal niet volstaan voor de voorzieningen. Alleen een voucher garandeert aan voorzieningen dat de anciënniteit vergoed wordt, omdat alleen zij de deur van de VAPH-financiering opent.

Hoe ziet Onafhankelijk Leven zijn rol in die toekomst als budgethoudersvereniging en contactpersoon? Wat is zijn standpunt over het behoud van de regionale prioriteitencommissies? Is het niet gevaarlijk een ontwerp van decreet goed te keuren, waar geen enkele financiering tegenover staat? De kans is groot dat het basisondersteuningsbudget niets

wordt. Er is geen budget voor vrijgemaakt. De financiering van de bevoegdheidsoverdracht verplicht de volgende Vlaamse Regering te besparen. De volgende Vlaamse Regering zal zeker niet meer marge hebben dan de huidige. De machtige ziekenfondsen zien het basisondersteuningsbudget binnen de Vlaamse Zorgverzekering niet zitten. In feite is men bezig de personen met een handicap op te delen in wie een beroep moet doen op de eerste vier cirkels en bijgevolg zijn plan moet trekken, en in een kleiner deel dat een beroep kan doen op handicapspecifieke zorg. Dat is zeer gevaarlijk. Het lid waarschuwt voor de isolatie en vereenzaming van met name personen met een lichte mentale handicap.

Mevrouw *Viviane Sorée* ziet de rol van de budgethoudersverenigingen verruimen. In principe zal iedereen een budget hebben, in welke vorm dan ook.

De heer *Peter Lambreghts* erkent dat er veel onbekende factoren zijn, waarvan de uitvoering over de verkiezingen heen getild wordt. Elke verandering houdt ook gevaren in. Hij wil constructief meewerken aan stappen vooruit. Zelfs de koepels van de voorzieningen vinden erkenningsvormen als de tehuizen voor niet-werkende achterhaald. Het gaat niet op het VN-verdrag goed te keuren en tegelijk de oude erkenningsvormen in stand houden. Na lang ijveren biedt dit ontwerp van decreet een kans. Het ontwerp van decreet biedt eindelijk de kans om van persoonsvolgende financiering een feitelijk PGB te maken. Hij pleit voor samenwerking en vertrouwen.

Bij de diensten persoonlijke assistentie die voorzieningen opstarten, zijn er goede, die werken volgens de principes van Independent Living, maar ook slechte, waarbij de persoon met een beperking de eigen regie verliest. Hij gelooft dat ook toekomstige budgethouders op zoek zullen gaan naar kwaliteit. De cashpijler zorgt de facto voor een nieuw landschap en doorbreekt het monopolie. Als voorzieningen enkel willen helpen in ruil voor vouchers, dan is de spreker ervan overtuigd dat er voldoende sociale ondernemers zullen opstaan die wel zullen ingaan op de vragen van mensen met een beperking.

Mevrouw *Lies Jans*, waarnemend commissievoorzitter, vraagt algemene beschouwingen te reserveren voor de algemene en artikelsgewijze bespreking.

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t sluit zich aan bij de bekommernis van mevrouw *Vogels*. Het ontwerp van decreet biedt geen oplossing voor de onmiddellijke vraag naar ondersteuning door de mensen op de wachtlijst. Op een bepaald ogenblik is het PAB ingevoerd, en vervolgens het PGB, zij het als experiment. Het PGB is na een lange lijdensweg uiteindelijk verticaal geklasseerd, waarna het beleid op zoek is gegaan naar een nieuw systeem. Na Perspectief 2020. Nieuw ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap en de conceptnota Persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap (*Parl. St. VI.Parl. 2012-13, nr. 2174/1*) wordt kort voor het einde van de regeerperiode een ontwerp van decreet ingediend. Er staat evenwel geen financiering tegenover en de volgende Vlaamse Regering zal het moeten uitvoeren. Het verwondert haar dat de sprekers er zoveel vertrouwen in stellen. Het basisondersteuningsbudget zou beter zijn dan niks, maar werd recent door een meerderheidspartij afgeschoten. De uitvoering laat op zich wachten.

Mevrouw *Vera Jans* benadrukt dat commissieleden moeten kunnen luisteren naar wat de sprekers in alle vrijheid verklaren tijdens een hoorzitting. Dat de tweede grootste gebruikersorganisatie positief is, zal voor de oppositie wellicht vervelend zijn maar Onafhankelijk Leven hoeft zich daarom niet te verantwoorden voor zijn standpunt. Het eigenlijke debat volgt na de hoorzittingen.

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t zegt dat het VAPH en de toegangspoort op basis van de individuele situatie begeleidende maatregelen voor beheer en besteding kunnen opleggen,

en het cashbudget omzetten in een voucher. Volgens haar is dat in strijd met de stelling van Onafhankelijk Leven dat niet langer groepen uitgesloten kunnen worden.

Het lid beaamt dat de kritische punten die de sprekers opsommen, belangrijk zijn.

Ten slotte wil ze vernemen of mensen die met cash in de plaats van een voucher naar een voorziening stappen, op dezelfde manier gedekt zijn.

Mevrouw *Viviane Sorée* is tevreden dat men erin geslaagd is de beperking van PAB tot een bepaalde groep af te wenden. Het is een discussie die al lang meegaat. Hier gaat het echt om individuele situaties, verzekert ze. In zeer uitzonderlijke gevallen zijn er wel degelijk serieuze problemen, waarin men in eerste instantie begeleiding kan opleggen. Het gaat onder meer om kinderen die onder de jeugdrechtbank vallen. Er is echter a priori geen koppeling aan een groep. De begeleiding is zelfs een verbetering, want vaak betreft het mensen die anders niet bij de verenigingen te rade gaan.

De heer *Peter Lambreghts* bevestigt dat geen enkele groep wordt uitgesloten. Het gaat om een individuele maatregel los van de beperkingen.

Of het basisondersteuningsbudget er komt, valt af te wachten, maar het is ook niet de eerste vraag. De eerlijkheid gebiedt toe te geven dat talrijke mensen met een beperking het financieel moeilijk hebben. De genoemde tweedeling bestaat eigenlijk al: mensen met ondersteuning en mensen op de wachtlijst. Het basisondersteuningsbudget sluit ook geen toegang tot trap 2 uit. Zorgzwaarte en ondersteuningsnood blijven immers gelijk. De huidige mantelzorgpremie van de Vlaamse Zorgverzekering beïnvloedt evenmin de behoefte aan extra ondersteuning.

Wie kiest voor klassieke ondersteuning door een zorgaanbieder, kan vrij voor een voucher kiezen. Bovendien biedt de persoonsvolgende financiering personen met een handicap de kans een andere zorgaanbieder te zoeken. Dat daarnaast de optie voor cash bestaat, verruimt de mogelijkheden. In elk geval is dit systeem een stap vooruit voor de 2500 budgethouders, maar ook voor de 40.000 mensen met VAPH-ondersteuning, ten opzichte van het vroegere, paternalistische model.

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t vreest dat het nieuwe basisondersteuningsbudget ook aan regels onderworpen zal worden.

Mevrouw *Viviane Sorée* vult aan dat de vraag of cash en voucher even hoog zullen zijn cruciaal is, maar de vraag of men moet kiezen tussen cash en voucher voor of na de budgetbepaling is dat evenzeer. Onafhankelijk Leven ijvert voor het tweede, zodat de keuze gelijkwaardig is. Het onderscheid tussen zorg- en organisatiegebonden budget is een andere discussie.

De heer *Peter Lambreghts* merkt op dat politieke pleidooien voor duurdere vouchersystemen ingaan tegen de Europese retoriek over de-institutionalisering.

Mevrouw *Vera Jans* denkt dat het moeilijk was voor een gebruikersorganisatie om een standpunt te bepalen, aangezien er ook gebruikers zijn die thans van een PAB genieten. Zij verzekert daarom dat de verworvenheden blijven. Ze dringt er bij de commissieleden op aan ook te luisteren naar mensen die het ontwerp van decreet steunen ondanks enkele kritische maar zinvolle bemerkingen. Dat men het budget kan inzetten voor professionele zorg en ondersteuning maar ook om zorg en ondersteuning buiten cirkel 5 te organiseren, staat letterlijk in het ontwerp van decreet. Er staat ook dat het budget zal worden aange-

past wanneer er iets verandert in de binnenste cirkels, evenals dat men met een cashbudget zorg kan inkopen of assistenten in dienst nemen. Ook de minister is daarover duidelijk. De vijf cirkels zijn complementair en niet bedoeld om twee groepen te organiseren.

Mevrouw *Helga Stevens* vraagt of de budgethoudersverenigingen inderdaad geloven dat de PAB-verworvenheden in het nieuwe systeem behouden blijven. Veel vragen kan alleen de minister beantwoorden, merkt ze op. Klopt het dat men persoonsvolgende financiering pas krijgt als de eerste vier cirkels uitgeput zijn? Zal het VAPH eisen dat iedereen eerst een beroep doet op de reguliere diensten en dan pas kijkt naar cirkel 5? Hoe ziet Onafhankelijk Leven dat? Klopt het dat het niet de vrees van mevrouw Vogels deelt dat alle persoonlijke assistenten door voorzieningen worden gerecupereerd? Verkiest men de bepaling van een budget op basis van inschaling boven een basisondersteuningsbudget, dat men in afwachting aanvaardt? Zelf gaat ze ervan uit dat de keuze tussen cash, voucher of combinatie pas na de budgetbepaling gemaakt moet worden, maar alleen de minister weet dat.

De heer *Bart Van Malderen* stelt vast dat Onafhankelijk Leven het PAB niet als begraven maar als bevestigd ziet, in tegenstelling tot GRIP. Hoe verwacht het dat het VAPH het ondersteuningsplan zal toetsen, marginaal op volledigheid of inhoudelijk betuttelend?

Mevrouw *Viviane Sorée* is niet naïef en weet dat ze dat laatste in het oog zal moeten houden, maar in het ontwerp van decreet staat dat het VAPH op dat vlak geen inhoudelijke maar een procedurele taak heeft. De ervaring leert echter dat er altijd sluipende besluitvorming achter de schermen kan plaatsvinden.

De heer *Peter Lambreghts* vindt het normaal dat het ondersteuningsplan bij de administratie terechtkomt, maar in het ontwerp van decreet staat niets over haar appreciatie. Hij heeft begrip voor de vrees van sommige gasten, maar verzekert dat de kans die voorligt, breed gesteund wordt door een zeer ruime meerderheid van de organisaties van personen met een beperking.

XIV. UITEENZETTING DOOR DE HEER JOZEF DE WITTE, DIRECTEUR VAN HET CENTRUM VOOR GELIJKHEID VAN KANSEN EN VOOR RACISMEBESTRIJDING

De heer *Jozef De Witte* deelt mee dat het Centrum naar het ontwerp van decreet keek en er een advies over uitbracht, dat te vinden is op diversiteit.be, samen met een addendum over een reeks aanbevelingen van de Raad van Ministers op 16 oktober 2013, volgend op een uitspraak van het Europees Sociaal Comité. Het Centrum bracht dit advies uit vanuit zijn mandaat als onafhankelijk monitoringsmechanisme van het VN-verdrag (inzake de rechten van personen met een handicap). In 2011 werd het Centrum in een protocol met de Vlaamse Regering aangewezen als onafhankelijk mechanisme, zoals vereist in artikel 33.2 van het VN-verdrag.

Het VN-verdrag heeft tot doel een belangrijke katalysator te zijn in de wereldwijde beweging om mensen met een handicap niet langer te zien als subjecten van zorg, maar als personen met rechten, met name op participatie in de reguliere samenleving en met kansen op zelfontplooiing. De sociale definitie van handicap in het VN-verdrag vertaalt ook de rol van de brede samenleving. Respect voor de persoonlijke autonomie en de menselijke waardigheid en het recht om eigen keuzes te maken, staan in het VN-verdrag centraal. Het onderstreept ook de rechtsbekwaamheid van personen met een handicap, waartoe eventueel in ondersteuning voorzien moet worden.

Artikel 19 erkent het recht om op grond van gelijkheid met anderen zelfstandig te wonen en ten volle deel te nemen aan de maatschappij. Dat houdt onder meer in: een maximaal

vrije keuze van verblijfplaats en leefregeling, toegang tot een waaier van ondersteuningsmogelijkheden, zowel door in de gemeenschap bestaande voorzieningen als door persoonlijke assistentie. De ondersteuningsdiensten moeten beschikbaar en afdwingbaar zijn voor elke persoon die ze nodig heeft. Maar ook algemeen beschikbare dienstverlening meer beschikbaar maken is een van de pijlers. Inclusie is niet voor niets een kernbegrip. Personen met een handicap hebben het recht om van dezelfde diensten gebruik te maken als wie dan ook, en zo zelfstandig mogelijk. Op basis van het VN-verdrag vraagt het Centrum steeds of personen met een handicap in reguliere diensten zoals het onderwijs of een woonzorgvoorziening een plaats kunnen afdwingen.

Zelfbeschikking om te kiezen hoe en met wie te leven, is meteen afdwingbaar. Het voorzien in redelijke aanpassingen in arbeid en bij het aanbieden van goederen en diensten wordt verplicht door het Anti-discriminatiedecreet van 10 juli 2008. Het is geen gunst, maar een afdwingbaar recht. Andere elementen moeten stap voor stap gerealiseerd worden, maar progressieve realisatie betekent dat men er vandaag aan begint en elke dag een stap zet, niet dat men een aantal jaren wacht. Belangrijk is dat daarbij ook niet op andere gronden gediscrimineerd wordt, zoals de aard van de handicap, het geslacht of de leeftijd.

Positief aan het ontwerp van decreet is de duidelijke beleidsvisie en -intentie om de ondersteuning steeds verder vraaggestuurd te organiseren, om in bijkomende ondersteuningsmogelijkheden te voorzien en rekenschap af te leggen over de realisatie, en om vragen naar specifieke ondersteuning systematisch te onderzoeken in een proces van vraagverduidelijking en het meenemen van reguliere, informele en familiale ondersteuning in deze oriëntering. Verder vindt het Centrum het goed dat het VAPH ook de decretale missie krijgt om te werken aan de vermaatschappelijking van de zorg. Dat zorg een zaak is van iedereen, is de geest van het VN-verdrag.

Maar het Centrum is ook bezorgd. Een aantal zaken moet nog verduidelijkt worden en veel zaken zijn vooruitgeschoven voor regeling in uitvoeringsbesluiten zoals de hoogte van het basisondersteuningsbudget, de vrijheidsgraden voor de besteding van het cashbudget en dergelijke.

Verder heeft het Centrum ook vijf specifieke opmerkingen. De eerste betreft het basisondersteuningsbudget. Het ontwerp van decreet spreekt van een maandelijks forfaitair bedrag, waarvan de omvang nog niet geweten is, via een uitbreiding van het systeem van de zorgverzekering voor personen met een handicap die een duidelijke behoefte aan zorg en ondersteuning hebben, om daarmee niet-medische hulp, ondersteuning en dienstverlening te bekostigen. Men hoeft de uitgaven niet te verantwoorden.

Forfaitair wil zeggen dat deze eerste trap geen koppeling maakt tussen de ondersteuningsnood aan de ene kant en de financiële tussenkomst aan de andere kant. Dat de financiële ondersteuning in functie moet staan van de behoeften die verbonden zijn aan de handicap en aan de context, spreekt voor het Centrum voor zich. Het basisondersteuningsbudget kan een positieve impact hebben op de kwaliteit van het leven, maar alleen als er een band is en blijft met de ondersteuningsnood en als diegenen die meer ondersteuning nodig hebben, via trap 2 recht krijgen op handicapspecifieke ondersteuning en goed toegankelijke reguliere dienstverlening. Indien niet, dan dreigt maatschappelijk isolement en uitsluiting. De goede toegang tot en uitbouw van trap 2 staan voorop.

Er moet voldoende garantie zijn dat de ondersteuning gekoppeld blijft aan de individuele ondersteuningsbehoefte. Het Centrum bepleit dat het basisondersteuningsbudget ook breed toegankelijk is. In dat licht is het problematisch het basisondersteuningsbudget in

een eerste fase voor te behouden aan de personen die de Centrale Registratie van Zorgvragen reeds kent.

De tweede opmerking gaat over het basismodel met vijf cirkels van ondersteuning. Het ontwerp van decreet zet sterk in op het maximale gebruik van reguliere ondersteuning en van ondersteuning door het informele netwerk. Dat is zeker verdedigbaar: de brede samenleving moet immers, volledig in de lijn van de filosofie van het VN-verdrag, mee verantwoordelijkheid dragen voor de ondersteuning van personen met een handicap. Een reisorganisatie kan een persoon met een beperking niet weigeren en doorverwijzen naar een reisagentschap dat reizen organiseert voor personen met een handicap. Ook private reisorganisaties hebben een verantwoordelijkheid ten aanzien van personen met een handicap.

Een belangrijke maar is echter: hoe zit het met de keuzevrijheid van de persoon met een handicap, en met de keuzevrijheid van zijn netwerk? Mantelzorg moet een vrijwillige keuze zijn en blijven, zowel voor wie die geeft als voor wie die ontvangt. Ook hier moet verwezen worden naar een goede toegankelijkheid en voldoende capaciteit binnen reguliere dienstverlening.

Derde opmerking is de bestedingsvrijheid bij het budget voor handicapspecifieke ondersteuning. Het ontwerp van decreet voorziet zowel in een systeem van cash als in een van vouchers, en zelfs in een combinatie van beide. Een voucher kan enkel ingezet worden bij door het VAPH vergunde voorzieningen en diensten, en voor het cashbudget moet nog bepaald worden binnen welke vrijheidsgraden men dit budget precies mag besteden. Dat is problematisch. Voor het Centrum zou men het beschikbare budget in trap 2 moeten kunnen inzetten over de vijf beschreven cirkels van ondersteuning, met de mogelijkheid een combinatie te maken van ondersteuning uit het eigen netwerk, reguliere ondersteuning en handicapspecifieke ondersteuning. De huidige bestedingsvrijheid binnen PAB en PGB dient gevrijwaard te blijven. Voor het Centrum is dat een duidelijke toepassing van het standstillprincipe.

De vierde opmerking gaat over de vrije keuze tussen cash en vouchers. Het principe staat met zoveel woorden in het ontwerp van decreet. De persoon met een handicap moet deze keuze maximaal zelf kunnen maken, behalve als een rechter daar anders over beslist. Het ontwerp van decreet bepaalt echter dat het VAPH en de toegangspoort, onder voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt, begeleidende maatregelen kunnen opleggen voor de besteding en het beheer van het cashbudget, en het ambtshalve kunnen omzetten in een voucher. Een dergelijke afwijking van het principe van de vrije keuze moet volgens het Centrum altijd en zeer degelijk gemotiveerd worden en onafhankelijk getoetst. Dat men zelf geen cashbudget kan beheren, pleit niet tegen de toezegging ervan. Men kan ook garanties vragen over de ondersteuning bij het beheer. Op grond van artikel 12 van het VN-verdrag moet men in deze gevallen eerst inzetten op ondersteuning.

Het vijfde punt is inspraak en rechtsbescherming. Het ontwerp van decreet biedt een decretale basis voor de zorgregie in het algemeen en de provinciale prioriteitencommissies in het bijzonder. Vertegenwoordigers van verenigingen voor personen met een handicap, van voorzieningen en diensten erkend door het VAPH en van verwijzende instanties, maken deel uit van deze commissies en beslissen over toegang voor meerderjarigen tot handicapspecifieke ondersteuning in trap 2. Personen met een handicap worden er vertegenwoordigd door zogeheten contactpersonen zorgregie en kunnen zichzelf niet vertegenwoordigen. Als het om minderjarigen gaat, is er ook geen rechtstreeks overleg met de betrokkenen of met hun ouders: alle communicatie loopt via hulpverleners. Het Centrum heeft daar vragen bij. Het VN-verdrag spreekt immers in diverse bepalingen van maxi-

male kansen om zichzelf te vertegenwoordigen of om zelf zijn belangenbehartiger te kiezen. Als zowel in regionale prioriteitencommissies als binnen de procedures van integrale jeugdhulp beslissingen worden genomen, spreekt het voor zich dat die schriftelijk gemotiveerd moeten worden. Als men niet akkoord gaat met de beslissing, moet men beroep kunnen aantekenen.

Het Centrum kan zich vinden in de meeste uitgangspunten van het ontwerp van decreet voor een persoonsvolgende financiering, omdat het zich engageert tot inspanningen om de inclusie te versterken, ondersteuning meer vraaggestuurd te maken en dergelijke. Het Centrum hoopt dat de verdere invoering van het ontwerp van decreet voortdurend wordt getoetst aan het VN-verdrag, biedt zijn expertise aan bij de uitvoeringsbesluiten en rekent evenzeer op dialoog met personen met een handicap en hun representatieve organisaties.

Keuzevrijheid realiseren, daar draait het om in het ontwerp van decreet. Echte kansen bieden om maatschappelijk te participeren, echte keuze om te kiezen wie ondersteunt, echte vrijheid om handicapspecifieke dan wel reguliere ondersteuning in te zetten, en echte vrijheid om te kiezen tussen cash en vouchers. Men kan bewust voor die laatste kiezen, zoals bij dienstencheques. Het is verkeerd om het voor te stellen alsof alleen cash aan het VN-verdrag beantwoordt. Natuurlijk gebeuren alle keuzes binnen redelijke grenzen. Dat geldt voor iedereen. Maar in plaats van keuzevrijheid te ontzeggen, kan men er ook voor opteren om haar net te ondersteunen.

XV. VRAGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw *Vera Van der Borgh* vraagt, wat de keuzevrijheid betreft, of zij er mag van uitgaan dat de spreker de bedragen voor cash en voucher even hoog ziet. Garandeert het ontwerp van decreet voldoende duidelijk dat mantelzorg altijd vrijwillig blijft?

Mevrouw *Mieke Vogels* verwacht dat het Centrum veel werk aan de opvolging zal hebben. Wat denkt het over de indirecte behandeling aan de toegangspoort voor handicapspecifieke zorg (in de vorm van een door een contactpersoon ingediend ondersteuningsplan) en over de beperking van zorggarantie tot de personen met de zwaarste zorgnood? Gevolg is dat bijvoorbeeld mensen met een lichte mentale handicap uitgesloten dreigen te worden van het aanbod aan dagbesteding.

De spreekster kondigt aan een aantal van de bezorgdheden van de heer De Witte als amendement in te dienen, zoals die over de beroepsmogelijkheden en over de besteding van het budget in de vijf cirkels, die wel in de memorie van toelichting staan maar niet in het ontwerp van decreet zelf.

Mevrouw *Vera Jans* vraagt hoe algemeen toegankelijke diensten, die de kritische succesfactor van het ontwerp van decreet vormen in het licht van echte inclusie, afdwingbaar gemaakt kunnen worden. Gezien de reactie van de onderwijswereld op het M-decreet is ze daar bezorgd over.

De heer *Jozef De Witte* weet niet of de bedragen identiek moeten zijn, maar wel dat ze moeten beantwoorden aan de nood. Bij vouchers koopt men ook andere diensten dan met cash. Men hoeft bijvoorbeeld niet de rol van werkgever op te nemen. Belangrijk is dat men kan kiezen.

De garantie van de vrijwilligheid van mantelzorg zal afhangen van de uitvoering.

Het principe dat personen met een handicap zelf rechtsbekwaam zijn moet voortdurend bevestigd worden en getoetst aan het VN-verdrag.

Er is meer nodig dan alleen de zorg van personen met de zwaarste zorg garanderen. Bij dagbesteding moet de vraag zijn wat dat betekent op het vlak van inclusie. Er zijn ook commerciële bedrijven die een persoon met een beperking de gelegenheid geven actief te worden in het reguliere circuit. De afdwingbaarheid van reguliere diensten in België kan een stuk beter. In Groot-Brittannië is dat opvallend anders, daar heeft men die inspanning gedaan na Wereldoorlog II om de zogenaamde oorlogsinvaliden volop te laten participeren aan de samenleving. Het aantal kinderen in het buitengewoon onderwijs ligt in Vlaanderen veel te hoog. De weerstand tegen inclusie is enorm. Het apartheiddenken is diep geworteld. Het volstaat te verwijzen naar het voorbeeld van het reisagentschap. Er is daarnaast geen enkele aandacht voor de effectieve toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers. Aannemers zijn bij werken niet verplicht de doorgang van rolstoelgebruikers te garanderen. Het MAS is amper toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Sensibiliseren, protesteren en het Anti-discriminatie-decreet van 10 juli 2008 afdwingen zijn meer dan aangewezen.

XVI. UITEENZETTING DOOR DE HEER BIES HENDERICKX, ALGEMEEN DIRECTEUR VAN PEGODE VZW EN VZW GIPSO

1. Pegode vzw – missie

De heer *Bies Henderickx* zal spreken als sociaal ondernemer, eerder dan als algemeen directeur van Pegode. Hij hoopt zo niet alleen namens zichzelf te spreken, maar ook namens een aantal collega's dat op dezelfde manier naar zorg, ondersteuning en de plaats van een persoon met een beperking in de samenleving kijkt.

Pegode werd opgebouwd vanuit de idee dat mensen met een handicap een eigen plaats in de samenleving moeten kunnen verwerven. Er is gezocht naar een geschikt model en uiteindelijk is het een netwerkorganisatie geworden van duurzaam verbonden projecten. Pegode is vooral actief in de zuidkant van Antwerpen. De projecten zijn gedecentraliseerd en ingekapseld in de samenleving. Ze bieden ondersteuning op maat aan personen met een beperking. Dit heeft uiteraard een grote invloed op de inzetbaarheid van de middelen. Pegode was de eerste organisatie van het flexibel aanbod meerderjarigen. Met 160 plaatsen bedient het 301 cliënten. De pakketten aan ondersteuning bieden dus ook mogelijkheden aan heel wat andere mensen mits er op maat gewerkt wordt.

In Pegode heeft de cliënt de regie over het eigen leven. Op dit ogenblik komen de middelen terecht bij Pegode en dat is jammer, want eigenlijk behoren ze toe aan de mensen met een beperking. De regelgeving laat dat echter niet toe.

Pegode ondersteunt bij vragen op alle levensdomeinen. Dat is ruimer dan het institutionele concept dat in 1973 werd bedacht. Pegode is niet meer uitsluitend bezig met wat het zelf hoort te doen volgens de regelgever, maar ook met beleidsbeïnvloedend werk. Het investeert ook in deskundigheid, creativiteit en engagement van medewerkers in de ruime zin van het woord. In alle verandertrajecten worden van de medewerkers andere competenties verwacht. Dat wordt door de regelgeving niet altijd gefaciliteerd. Binnen het flexibel aanbod meerderjarigen worden thans ook functieprofielen opgemaakt in functie van wat verwacht wordt.

2. Ondernemingsvormen

Pegode wordt hoofdzakelijk gefinancierd door het VAPH. De kernopdrachten komen grotendeels overeen met de activiteiten die van oudsher werden georganiseerd vanuit de erkenningen. Daarnaast werden er ook heel wat partnerships opgezet, vooral in de vorm van structurele samenwerking. Pegode is namelijk vaak te klein om voor de nodige meer-

waarde te kunnen zorgen. De federatieve structuur maakt het mogelijk om de maatschappelijk inzetbare middelen snel te upgraden.

Er is contractuele samenwerking met het Begeleidingscentrum voor Personen met Autisme, met Openluchtvoeding en met De Hoeve, maar ook met innoverende initiatieven van ouders, zoals Think out of the Box of Casa di Mauro.

Pegode gaat ook verder dan de traditionele zorg. Thans is er een nieuw project opgezet, in samenwerking met Autopia en Taxistop. Het is de bedoeling om in zoveel mogelijk lokale omgevingen een aangepast voertuig autodelend beschikbaar te stellen. Op dit project hebben onmiddellijk zeven gemeentebesturen mee ingetekend. Pegode heeft jaren geleden ook al overeenkomsten afgesloten met huisvestingsmaatschappijen.

Een aangepaste en betaalbare huisvesting is een belangrijk objectief. Daartoe zijn overeenkomsten gesloten met huisvestingsmaatschappijen. Een ander objectief daarvan is verantwoorde exploitatie.

Ten slotte is Pegode actief als aandeelhouder van nieuwe projecten. Dan is het niet meer de bedoeling om zelf exploitatiehouder te zijn, maar om maatschappelijk kapitaal te activeren om aldus nieuwe maatschappelijke meerwaarde te realiseren. De projecten van Inclusie Invest zijn daarvan een goed voorbeeld. In de gemeente Kontich werkt Pegode ook aan het oprichten van een project Sociale Economie waarbij het de burgers van de gemeente als aandeelhouders wil betrekken.

3. Verscheidenheid en eigenheid troef

Binnen zijn huisvestingsprojecten zet Pegode in op een gevarieerde configuratie. Het hoeft geen campusmodel te zijn. Individuele huisvesting wordt gecombineerd met gemeenschapswonen en met functies van cohousing om zo een antwoord te bieden op vragen van potentiële bewoners. Dat wordt gekoppeld aan andere zorgorganisaties en eventueel met ondersteuningscentrales. Er is ook een trend om meer leeftijdsonafhankelijk te denken. De nieuwe proefprojecten ondersteunen diezelfde beweging. Pegode kan ook een rol spelen bij de bouw van nieuwe wijken.

Personen met een handicap moeten kunnen participeren aan het maatschappelijk leven. Daarbij zet Pegode actief in op sporen die kunnen leiden tot werk. Op dit ogenblik zijn 172 van de 301 mensen binnen Pegode actief in het begeleid werken. Deze mensen willen niet meer terug naar het dagcentrum. De doelstelling is het recht op contractuele tewerkstelling en het verwerven van een loon uit arbeid. De vraag is vanaf welk ogenblik een dergelijke persoon ook betaald moet kunnen worden. Vandaag gaat men er nog te veel van uit dat mensen al blij mogen zijn als ze vrijwillig mogen werken. Veel mensen zouden graag werken, maar vrezen dat dit voor hen niet weggelegd is. Met beperkte middelen zou men nochtans al heel wat kunnen realiseren. Initiatieven rond een grotere rechtszekerheid zouden er kunnen voor zorgen dat men dit spoor ongeremd verder kan bewandelen.

Projecten als het arbeidszorgproject De Soepterrien zetten in op de beeldvorming. Dat zet heel wat mensen in beweging. Zin & Zo zet dan weer in op vrijetijdstrajecten. De medewerker heeft dan de opdracht om een vrijwilliger te vinden. Zo kan men de vermaatschappelijking organiseren. Die komt namelijk niet vanzelf.

Een sociaal ondernemer moet vaak zijn medewerking toezeggen zonder de absolute zekerheid dat hij het project ook tot een goed einde kan brengen. Het enthousiasme van de mensen die het project mee dragen is cruciaal in dergelijke gevallen. GiPSo, een initiatief van Inclusie Vlaanderen, is daarvan een goed voorbeeld. Door de druk van de wachtlijst

gaat men een dergelijk initiatief sterker overwegen. De doorslaggevende factor is echter de inzet van de betrokkenen voor de levenskwaliteit van de eigen zoon of dochter. GiPSO werd opgericht in september 2013, en op dit ogenblik hebben er zich al 35 initiatiefnemers aangemeld. Het gaat om trajecten met een lange looptijd. Het volstaat niet om voldoende vastgoed te bezitten: het inhoudelijke element is het belangrijkste. De drie uitgangspunten zijn: solidariteit, duurzaam eigenaarschap en een laagdrempelige financiële instap. In Nederland zijn er nu al 400 soortgelijke organisaties actief.

4. Algemene beoordeling

De heer Bies Henderickx bekijkt het ontwerp van decreet door de bril van de sociale ondernemer. Hij ziet dit over het algemeen als een belangrijk positief maatschappelijk signaal. Het ontwerp van decreet geeft een rechtmatige vorm aan vijftien jaar vraaggestuurd werken. Vraaggestuurd werken werd tot nog toe gegijzeld door een oud erkenningskader. Het responsabiliseert alle stakeholders en geeft ondernemingsruimte.

5. Licht in de tunnel

Hij ziet dit ontwerp van decreet meer als een maatschappelijk project dan als een financieringsvorm. Het ontwerp van decreet zet in op zorggarantie, op vermaatschappelijking, op eigen regie en kwaliteit van leven, op inclusie en burgerschap, op ondernemerschap en op marktwerking. Dit laatste is niet hetzelfde als commercialisering.

6. De persoonsvolgende financiering is de motor in de verandering

Persoonsvolgende financiering versterkt de kracht van het ondernemen, moedigt sectorale samenwerking aan en zet in op intersectorale samenwerking. Er is interesse vanuit verschillende domeinen gevoed door verschillende belangen. Het wordt een belangrijke uitdaging om die synergieën lokaal te verankeren. De persoonsvolgende financiering versterkt ook de vermaatschappelijking. In de organisatie van de vermaatschappelijking zal men natuurlijk moeten investeren. Men kan dat niet aan het toeval overlaten.

De persoonsvolgende financiering bevordert het prijsbewust en op maat werken. De ondernemers moeten worden uitgedaagd om aan de beste voorwaarden zorg te kunnen bieden. Ten slotte responsabiliseert de persoonsvolgende financiering ook alle stakeholders. Op dit ogenblik wordt het tehuis niet-werkenden op een verkavelde manier toegewezen. De kostprijs van de dagbesteding is vier keer zo hoog als die van de woonondersteuning, wat niet logisch is. Binnen een model waarin woon- en leefkosten gescheiden zijn van de ondersteuningskosten, worden alle stakeholders geresponsabiliseerd.

7. De aftrap en transitieperiode

Welke vragen roept dit maatschappelijke project op? Vooreerst de concretisering van de persoonsvolgende financiering, de actoren en hun onderlinge verhouding, de werkwijzen en de rechtszekerheid. Voor de professionele medewerkers is deze transitie heel bedreigend. Verder is er de zorg over de continuïteit tussen trap 1 en trap 2 en de onmiddellijke behoefte aan regelluwte om organisaties om te turnen tot efficiënte sociale ondernemingen. Organisaties moeten ook versneld de mogelijkheid krijgen om hun schaal te optimaliseren dankzij sterke samenwerkingsverbanden of fusies. Een belangrijke prioriteit is de doordachte maar snelle activering van het historisch kapitaal. De middelen behoren eigenlijk toe aan de persoon met een beperking. Een andere zorg is aangepaste en betaalbare huisvesting. Ook de inkomensversterking is een belangrijk punt. De bestaande dagprijsfinanciering heeft de inkomenspositie van de persoon met een beperking namelijk veel te lang gecamoufleerd. Personen op de wachtlijst hebben niet alleen geen ondersteuning, maar worden ook benadeeld door de bestaande ondersteuningssystemen. Andere belang-

rijke elementen zijn een aangepaste en betaalbare mobiliteit, werkgelegenheid en opleiding voor de professionele medewerkers en voor de personen met een beperking, veranderende vaardigheden en competenties van medewerkers, onderwijs en empowerment, werkbaar werken en rechtszekerheid van en voor alle partijen, en een faciliterende overheid.

De weg is nog lang en de uitdaging enorm. Het is echter de weg die iedereen uit de schaamte haalt en die werkt aan een samenleving die perspectief geeft aan iedere burger.

XVII. VRAGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw *Helga Stevens* wil weten welke impact de persoonsvolgende financiering zal hebben op Pegode. Dat is namelijk een van de weinige organisaties die dergelijke zorg aanbiedt. Zal het veel verschil uitmaken of de Pegode vergoed wordt met een voucher of met een cashbudget? Biedt de persoonsvolgende financiering de Pegode meer mogelijkheden om zijn diensten te optimaliseren en om de autonomie van personen met een beperking te versterken?

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t begrijpt dat de heer Henderickx medeoprichter is van de GiPSO die voornamelijk ouders begeleidt die woon- en dagbegeleidingsprojecten wensen op te starten voor hun kinderen. Biedt het ontwerp van decreet hiervoor meer mogelijkheden dan de huidige regelgeving? Hoe staat hij tegenover het basisondersteuningsbudget? Er wordt namelijk gesuggereerd dat dit voor heel wat personen met een handicap zal voorzien in voldoende zorg zodat ze geen behoefte meer zullen hebben aan een budget voor niet-rechtstreekse zorg en ondersteuning.

Mevrouw *Mieke Vogels* weet dat de Pegode ervan uitgaat dat een voorziening niet alles zelf hoeft te organiseren en dat de Pegode ook heel wat middelen inzet bij niet door het VAPH erkende voorzieningen. Een sociale ondernemer kan alleen zorgen voor een inclusieve begeleiding voor personen met een handicap als de persoonsvolgende financiering open blijft. In het ontwerp van decreet staat echter nog altijd dat het persoonsvolgend budget gebruikt moet worden voor voorzieningen die erkend zijn door het VAPH. Het meest recente voorbeeld is het feit dat voorzieningen ook persoonlijke assistentie willen aanbieden. Wat denkt de heer Henderickx daarover?

De koepels van de voorzieningen geven de voorkeur aan een voucher omdat die rekening houdt met personeels- en organisatiepunten. Zo wordt er bijvoorbeeld rekening gehouden met de anciënniteit van het personeel, zoals thans het geval is in de multifunctionele centra en in het flexibel aanbod meerderjarigen. Zij vreest dat mensen die kiezen voor cash een lager budget zullen krijgen dan wanneer ze voor een voucher zouden kiezen. Een voucher kan men echter alleen inzetten voor door het VAPH erkende zorg. Wat denkt de heer Henderickx daarover?

De heer *Bies Henderickx* weet dat het bij een voucher dient te gaan om een vergunde zorgorganisatie. Men kan zich echter afvragen of dat per definitie dezelfde organisaties moeten zijn als vandaag. Organisaties die een sterke rol kunnen spelen zou men kunnen aanmoedigen tot het nemen van initiatieven. Hij ziet geen verschil in de kostprijsberekening. De kostprijs blijft dezelfde, of het nu gaat om iemand met een cashbudget of iemand met een voucher. De hoogte van het budget waarover het individu beschikt kan echter tot discriminatie leiden. Het puntensysteem laat in elk geval toe om in grote rust een omslag te maken binnen de voorzieningen. Die rust is vooral belangrijk voor de professionele medewerkers. Hij veronderstelt dat de voucher een grotere geldwaarde vertegenwoordigt omdat die ook de anciënniteitskosten volgt. De organisaties zelf zullen ook uitgedaagd worden om voor een gunstige prijs te zorgen door op een voldoende grote schaal te werken.

Hij is ervan overtuigd dat de persoonsvolgende financiering een belangrijke meerwaarde kan bieden voor initiatieven als GiPSO. De huidige groepen zullen toch wel een doorlooptijd hebben van vijf jaar. In die periode moet men zoeken naar voldoende basisondersteuningsmiddelen. Het basisondersteuningsbudget kan daarbij een wezenlijk element zijn. Binnen de GiPSO-projecten kan de opbouw gewaarborgd worden. Hier speelt het netwerk nog een grote rol. Door de dynamiek van het project kunnen ook andere elementen van de samenleving mee ingebracht worden. Deze projecten zijn geen oplossing voor mensen met een grote ondersteuningsnood die een volcontinue opvang nodig hebben.

Het basisondersteuningsbudget zal wellicht voor heel wat mensen al een begin van oplossing bieden, maar zal waarschijnlijk niet voldoende zijn. Zo kan men misschien wel al voorkomen dat personen met een handicap na hun schooltijd per definitie op een wachtlijst terechtkomen tot ze een plaats krijgen in een dagcentrum. Binnen het onderwijs zou men al moeten inzetten op trajecten begeleid werken. Dat kan een volwaardige vorm van dagbesteding worden. De grootste kosten van de enclaveprojecten liggen dan niet langer bij de ondersteuning. Zo kan men met het basisondersteuningsbudget al een eind ver raken. Op een bepaald moment zal men dan de naadloze overgang moeten kunnen maken van trap 1 naar trap 2.

Mevrouw *Vera Van der Borgh* stelt vast dat de heer Henderickx veronderstelt dat mensen die een basisondersteuningsbudget hebben, snel zullen worden opgenomen in de GiPSO-initiatieven. Men zal het basisondersteuningsbudget echter niet kunnen gebruiken om naar een voorziening te gaan.

De heer *Bies Henderickx* antwoordt dat de GiPSO-initiatieven geen voorzieningen meer zijn. Dat zal ook niet voldoende zijn. Vandaag worden er ook al middelen ingebracht van de persoonsvolgende convenants. Dat is het deel van de solidarisering. De huisvesting is daarvan helemaal gescheiden. Think out of the Box is het eerste project dat opgezet is met Inclusie Invest.

XVIII. UITEENZETTING DOOR DE HEER JEAN-PIERRE VAN BAELEN, VOORMALIG VERANDERINGSMANAGER VOOR HET ONDERSTEUNINGSBELEID VOOR PERSONEN MET EEN HANDICAP

De heer *Jean-Pierre Van Baelen* heeft met de commissie al herhaaldelijk van gedachten gewisseld over het toekomstige ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap met het oog op een volwaardige participatie van de personen met een handicap aan de samenleving.

Thans spreekt hij niet langer als veranderingsmanager, maar in persoonlijke naam. Zijn overwegingen zijn uiteraard gekleurd door zijn ervaring als veranderingsmanager. Het is duidelijk dat dit thema iedereen raakt als mens. Dat blijkt uit de aandacht voor dit ontwerp in de media, de opkomst voor deze hoorzitting en de scherpe politieke discussies. Minister Vandeurzen heeft, net als zijn voorgangers, gezorgd voor een substantiële uitbreiding van het aanbod. Bijna iedereen in de sector is ervan overtuigd dat thans, op het einde van deze regeerperiode, een historische stap vooruit moet worden gezet. Dit ontwerp van decreet zorgt voor die historische stap.

1. Hoe is dit ontwerp van decreet tot stand gekomen?

De wijze waarop dit ontwerp van decreet tot stand is gekomen, heeft volgens de heer Jean-Pierre Van Baelen bijgedragen tot de realisatie van een groot draagvlak. Dat proces verliep op een planmatige, systematische en coherente manier. Een belangrijke mijlpaal in dit proces was het maatschappelijke debat en de voorbereiding ervan, die samen zijn uitge-

mond in het congres in Gent op 6 en 7 juni 2012 dat druk werd bijgewoond door personen met een handicap en dat uiteindelijk heeft geleid tot een aantal ontwerpbeleidsaanbevelingen. Deze werden uitvoerig besproken door het Raadgevend Comité van het VAPH en nadien aangepast. Op 6 november 2012 werden ze in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid voorgesteld, samen met het projectplan (*Parl. St. VI. Parl. 2012-13, nr. 1806/1*). Het projectplan vraagt tegen het einde van de regeerperiode een decretale verankering, om onmiddellijk daarna over te gaan tot het opmaken van de uitvoeringsbesluiten. Daarna werd de conceptnota opgesteld. De eerste versie is eind 2012 besproken door het Raadgevend Comité. De geconsolideerde versie werd in mei 2013 opnieuw besproken door het Raadgevend Comité. Het voorontwerp van decreet werd een eerste maal goedgekeurd door de Vlaamse Regering. In het uiteindelijke ontwerp van decreet werd rekening gehouden met de bedenkingen van het Raadgevend Comité. Vandaag is er een bijzonder groot draagvlak omdat in de besluitvorming steeds werd gekozen voor een dialectisch model.

De conclusie is dat het proces op koers zit en op een bijzonder groot draagvlak kan rekenen dankzij de dialoog. Dat is de verdienste van de gevolgde werkwijze. Talrijke gebruikersorganisaties, de vakbonden, en de koepels van zorgaanbieders en sociale ondernemingen gaan akkoord. Ondertussen werd er binnen het VAPH een taskforce opgericht met vertegenwoordigers van gebruikers, voorzieningen en vakbonden en met een aantal onafhankelijke deskundigen. De spreker is de voorzitter van die taskforce.

2. Doelstellingen

De doelstellingen van dit ontwerp van decreet zijn de twee strategische doelstellingen van Perspectief 2020. Nieuw ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap. Daar zal hij niet verder op ingaan.

Hij zal tien goede redenen aanhalen waarom dit ontwerp van decreet – bij voorkeur unaniem – goedgekeurd zou moeten worden. Vooreerst komt er een echte systeemwijziging, en daardoor komt de realisatie van artikel 19 van het VN-verdrag een stap dichterbij. Artikel 22 van het ontwerp van decreet geeft aan het VAPH de opdracht om bij het verwezenlijken van zijn missie te streven naar een vermaatschappelijking van de zorg, door de personen met een handicap een eigen zinvolle plek binnen de samenleving te laten innemen en door hen waar nodig te ondersteunen bij het uitoefenen van hun keuzevrijheid. Het VAPH geeft mee uitvoering aan het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

Ten tweede volgt het toegekende budget de persoon met een handicap en deze krijgt de regie. De macht wordt dus verlegd van de zorgaanbieders naar de persoon met een handicap en zijn omgeving. Dat is een fundamentele omwenteling en is alleen mogelijk door het vertrouwen dat er gegroeid is tussen de diverse stakeholders en het beleid.

Ten derde zal de kleine subgroep die kan kiezen voor een cashbedrag, namelijk de mensen met een PAB en een klein deel van de mensen met een PGB voor cash, niet meer bepaald worden door een eigen subprogrammatie binnen de totale programmatie. Er geldt echte keuzevrijheid tussen cash, zorg in natura of een combinatie van beide. De keuze is aan de gebruiker, en in de optiek van de spreker wordt pas gekozen na de budgettoekenning.

Ten vierde zal men geen mensen met een erkende handicap en een ondersteuningsnood in de kou laten staan, in tegenstelling tot de huidige situatie.

Ten vijfde zal er een decretaal verankerd engagement zijn voor een groeipad dat hoe dan ook moet leiden tot zorggarantie.

Ten zesde wordt de focus van het engagement van de overheid voor het eerst verbreed. Er wordt niet langer uitsluitend gekeken naar de huidige plaatsen en de wachtlijst. Het is de bedoeling om een perspectief te bieden aan de grote groep van 110.000 tot 120.000 mensen. Dat kan niet meteen gerealiseerd worden maar het perspectief is er. De doelgroep wordt zeker niet verengd.

Ten zevende wordt het eng medische denken over een handicap verlaten. Voortaan wordt er gekeken naar de ondersteuningsnood en naar de ondersteuningsbronnen, met het oog op volwaardig burgerschap in een inclusieve samenleving.

Ten achtste zal de discontinuïteit bij de overgang naar de meerderjarigheid verdwijnen. Men is namelijk niet meer afhankelijk van een open plaats in het aanbod doordat men beschikt over een persoonsvolgend budget.

Ten negende wordt er een decretale basis gecreëerd voor een VAPH-ondersteuning voor personen met een vermoeden van een handicap. Ook dat gaat in tegen de bewering dat de VAPH-doelgroep wordt vernauwd.

Ten slotte wordt het persoonlijk ondersteuningsplan mee de basis voor het toegekende budget. De persoon kan zich hierin laten coachen door een dienst ondersteuningsplan. Deze dienst kan ook steun verlenen bij de besteding van het budget, inclusief bij de onderhandelingen met de vergunde aanbieders. De aanbieders zullen deze functie niet kunnen opnemen.

3. Een tweetrapssysteem

Voor het tweetrapssysteem zijn er twee argumenten, namelijk een inhoudelijk en een financieel-systemisch.

3.1. *Het inhoudelijke argument*

Uit getuigenissen en onderzoek is gebleken dat de mensen uit de directe omgeving van personen met een handicap instaan voor vele uren mantelzorg. In het ondersteuningsmodel met de vijf concentrische cirkels zijn dat de eerste drie. Daarom luidt beleidsaanbeveling 8 uit het maatschappelijk debat als volgt: de overheid faciliteert de eerste drie cirkels door ondersteunende maatregelen. Het basisondersteuningsbudget geeft hierop een duidelijk antwoord. De Vlaamse overheid creëert een financiële incentive voor de vermaatschappelijking van de zorg. De spreker benadrukt dat het belangrijk is dat dit bedrag voldoende hoog is. De conceptnota gaat uit van een richtbedrag van 300 tot 400 euro per maand.

3.2. *Het financieel-systemische argument*

Ouders vragen al jaren terecht recht op zorg. Uit de Meerjarenanalyse – een achteruit- en vooruitblik op de zorgbehoeften van personen met een handicap van 2009 bleek dat er ongeveer 650 miljoen euro nodig was om de toenmalige wachtlijsten weg te werken (*Parl. St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2252/1). Ondertussen heeft de Vlaamse Regering meer dan 145 miljoen euro extra geïnvesteerd. Om de huidige wachtlijsten weg te werken is er echter 700 miljoen euro nodig. Het recht op zorg lijkt dus niet dichterbij te komen. Bovendien dekken de huidige wachtlijsten niet de volledige potentiële groep af, die op 110.000 tot 120.000 mensen wordt geraamd. Zorggarantie, een van de strategische doelstellingen van Perspectief 2020. Nieuw ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap, betekent dat men op een financieel realistische manier perspectief moet bieden. Het basisondersteuningsbudget past daarin. In Nederland ging het systeem enkel uit van vraagsturing. Dat heeft een aantal negatieve gevolgen voor sommige mensen met een PGB.

4. Het budget

De heer Jean-Pierre Van Baelen maakt deze budgettaire raming in eigen naam. De memorie van toelichting verwijst naar de nieuwe meerjarenanalyse die in maart 2014 besproken zal worden op het Raadgevend Comité van het VAPH. Hij gaat uit van een doelgroep van 110.000 mensen waarvan er momenteel ongeveer 45.000 door het VAPH gefinancierde zorg en ondersteuning krijgen. Er zijn bijgevolg 65.000 mensen die die ondersteuning niet krijgen. De memorie van toelichting stelt voor om de mensen die op de wachtlijst staan als eerste aan bod te laten komen. Als men uitgaat van een basisondersteuningsbudget van 300 euro per maand, dan komt men uit op 54 miljoen euro. Het basisondersteuningsbudget van de 50.000 resterende mensen zal 36 miljoen euro per jaar kosten. Voor een periode van vijf jaar is dat 180 miljoen euro. Zo kost het basisondersteuningsbudget in totaal 234 miljoen euro tegen 2020.

Het is vrijwel onmogelijk in te schatten welke effecten het creëren van trap 1 zal hebben op trap 2. Dat is nochtans belangrijk voor de verdere budgettaire macroprojectie. Als men ervan uitgaat dat er tegen 2020 nog 5000 tot 10.000 mensen toegevoegd moeten worden aan trap 2, dan zal dit tussen de 200 en de 300 miljoen euro kosten. Op die manier bedragen de totale kosten een half miljard euro.

In functie van de financiële haalbaarheid moet ook worden berekend wat het zou kosten als men deze systeemwijziging niet doorvoert. Als men dan hetzelfde aantal mensen wil helpen, dan moet men het VAPH-budget verdubbelen.

Vandaag is er 1,25 miljard euro die grotendeels besteed wordt via de zorgaanbieders. Er is ook een groot sociaal kapitaal. Bij de verdere implementatie van dit ontwerp van decreet moet worden gezocht naar efficiëntiewinsten. Daarbij mag men zich niet alleen baseren op de huidige realiteit, maar vanuit een toekomstige realiteit waarbij bepaalde zaken anders worden aangepakt door de sociale ondernemingen.

Hij eindigt met een emotionele oproep. Hij vraagt de commissieleden om goed na te denken en om rationeel te discussiëren, zonder vooringenomenheid, zoals de stakeholders dat de voorbije twee jaar hebben gedaan.

XIX. VRAGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw *Mieke Vogels* stelt dat de heer Van Baelen een wirwar van cijfers op de commissie heeft afgevuurd. Als men het tweetrapsstelsel invoert, dan zal er in 2020 234 miljoen euro nodig zijn voor het basisondersteuningsbudget, waarvan hij veronderstelt dat het 300 euro per persoon en per maand zal bedragen. Als men niet kiest voor dat systeem, dan moet het VAPH-budget verdubbelen. Misschien bedoelt hij dat men het huidige systeem zal continueren voor diegenen die voor de toegangspoort raken, en dat men een heel nieuw systeem zal uitwerken voor de mensen die een basisondersteuningsbudget krijgen. Men weet echter niet of het basisondersteuningsbudget in staat is om die mensen op een inclusieve manier te laten participeren aan de samenleving. Er is namelijk totaal geen verband tussen de ondersteuningsbehoefte en de hoogte van het budget. De heer Van Baelen zegt terecht dat men het maatschappelijk kapitaal kan herijken, dat men met het huidige budget misschien veel meer mensen kan helpen door op een slimme manier gebruik te maken van reguliere diensten. De hamvraag blijft echter of men het geld van het VAPH mag gebruiken om zaken te laten uitvoeren door voorzieningen die niet erkend zijn door het VAPH.

De heer *Jean-Pierre Van Baelen* zegt dat dat kan.

Mevrouw *Mieke Vogels* leest in de memorie van toelichting dat het kan maar niet in het ontwerp van decreet.

De heer *Jean-Pierre Van Baelen* antwoordt dat in het ontwerp van decreet ook niet staat dat het niet kan.

Mevrouw *Mieke Vogels* stelt zich voor wat er zal gebeuren als de N-VA de minister van Welzijn kan leveren en als het Raadgevend Comité een andere voorzitter krijgt. Die kan dan alleen terugvallen op de tekst van het decreet. Zij is er niet van overtuigd dat het kan. Het Vlaams Welzijnsverbond is daar bijvoorbeeld minder duidelijk over dan de heer Van Baelen. Als het de bedoeling is om een transitie te maken, dan moet dat ook in het decreet staan.

De heer Van Baelen werkt op dit ogenblik aan de uitvoeringsbesluiten als voorzitter van de taskforce. Het is de bedoeling dat de uitvoeringsbesluiten nog door deze Vlaamse Regering worden goedgekeurd. Dat is mogelijk want de Vlaamse Regering blijft volledig bevoegd tot er een nieuwe is. Is er al enige duidelijkheid over de uitvoeringsbesluiten? Wordt er gewerkt aan een formulier waarmee men het ondersteuningsplan digitaal moet indienen, zoals het A-formulier in de integrale jeugdhulp?

De heer *Jean-Pierre Van Baelen* zegt van niet.

Mevrouw *Mieke Vogels* vraagt of er plannen in die richting zijn. Ze wil ook weten wie er in de toekomst een ondersteuningsplan zal kunnen indienen bij de toegangspoort. Wat is de rol van de multidisciplinaire teams en van de diensten ondersteuningsplan in dit alles? Het ontwerp van decreet zegt dat aan de diensten ondersteuningsplan ook gevraagd zal worden om ondersteuningsplannen die niet goed opgemaakt zijn, te verbeteren. De diensten ondersteuningsplan kunnen echter zelf ook ondersteuningsplannen indienen. Komt er een vergoeding voor de opmaak van ondersteuningsplannen?

De heer Van Baelen stelt dat dit ontwerp van decreet zorggarantie biedt. Het ontwerp van decreet zegt echter duidelijk dat het de bedoeling is om in 2020 zorggarantie te creëren voor de mensen met de grootste ondersteuningsnood. De ondersteuningsplannen zullen worden getoetst door de administratie. Zij vreest dat dit zal gebeuren in dezelfde geest als in de huidige regionale prioriteitencommissies, die in de plaats van de personen met een handicap oordelen of het netwerk nog voldoende sterk is om het zonder ondersteuning te halen. De regionale prioriteitencommissies worden decretaal verankerd. Niemand kan garanderen dat het op een andere manier zal gebeuren. De memorie van toelichting zegt dat het VAPH indien mogelijk rekening zal houden met de opmerking van de persoon met een handicap dat de cirkels een tot en met drie in zijn geval niet kunnen worden ingeschakeld.

Ook zij zal eindigen met een emotionele opmerking. Ze probeert al dertig jaar om personen met een handicap meer regie te geven over het eigen leven. Ze ziet zichzelf een beetje als de moeder van het PAB. Ze vreest dat dit kind dat ze erg koestert, deze hervorming niet zal overleven als een budget waarmee een persoon met een handicap zelf een assistent kan aannemen, ook voor de activiteiten van het dagelijks leven. Veel mensen hebben gezegd dat ze blij zijn dat er verandering komt. In principe is zij daar ook blij mee, maar er zijn nog veel onbeantwoorde vragen. Er is totaal geen zicht op het budget voor de komende jaren. Zij keurt geen blanco cheques goed.

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t heeft de heer Van Baelen horen zeggen dat er met dit ontwerp van decreet geen mensen in de kou blijven staan. Tot voor kort ging men ervan uit

dat iedereen op 1 januari 2015 een basisondersteuningsbudget zou krijgen. Ondertussen is duidelijk geworden dat er gewerkt zal worden op basis van een programmatie. Het is nog niet duidelijk wie er in de eerste fase al een basisondersteuningsbudget zal krijgen. Het is niet juist dat er geen mensen in de kou blijven staan. Ze veronderstelt dat men een garantie zal kunnen geven tegen 2020. Wat moeten de mensen echter in de tussentijd doen?

De voorzieningen pleiten voor een voucher omdat ze dan zeker zijn dat hun personeelskosten volledig betaald worden. Zal die garantie er ook zijn voor een cashbudget?

De heer Van Baelen verwijst naar de participatie van alle organisaties bij het uitwerken van dit ontwerp van decreet. Tijdens de hoorzitting heeft een aantal organisaties zich echter kritisch getoond. Waren zij dan niet betrokken?

De heer *Jean-Pierre Van Baelen* veronderstelt dat mevrouw Van der Borghet het in haar laatste vraag heeft over GRIP, een relevante en belangrijke organisatie. GRIP maakt deel uit van het vorige en het huidige Raadgevend Comité van het VAPH en heeft dus alles tot op het einde kunnen volgen.

Als de nood volgens het ondersteuningsplan dezelfde is, dan kan hij zich maar moeilijk voorstellen dat het cashbudget lager zou liggen dan de voucher.

Het zou beter geweest zijn als men het basisondersteuningsbudget snel had kunnen realiseren. In 2020 zal niemand meer in de kou staan. Dat is een realistische inschatting. Een Vlaamse Regering die beter doet, zal daarvoor algemeen applaus krijgen.

In het VAPH-decreet van 7 mei 2004 wordt hoofdstuk IV vervangen. De tweede paragraaf van het nieuwe artikel 17 luidt als volgt: “Het ondersteuningsplan komt tot stand in een actief proces waarbij, na een fase van vraagverduidelijking, de hele nood aan zorg en ondersteuning in kaart wordt gebracht. Het ondersteuningsplan maakt een onderscheid tussen materiële ondersteuning, zorg en ondersteuning die door de persoon met een handicap zelf, zijn gezin, zijn sociaal netwerk, welzijns- en gezondheidsvoorzieningen en niet rechtstreeks toegankelijke handicapspecifieke diensten geleverd moet worden.”. De taskforce buigt zich over de output van het ondersteuningsplan. Een persoon met een handicap maakt in zijn ondersteuningsplan voor elke cirkel al dan niet een keuze en schat de haalbaarheid van elke cirkel in. Het resultaat daarvan is de resterende ondersteuningsnood. Die ondersteuning zal het VAPH financieren. Als de cirkels 2, 3 en 4 geen ondersteuning bieden, dan zal het VAPH ook de adl-assistentie moeten financieren. De uiteindelijke beslissing komt het VAPH toe.

Iedereen kan een ondersteuningsplan opmaken. Er worden geen exclusiecriteria geformuleerd.

Mevrouw Vogels verdient en krijgt erkenning voor het feit dat ze het PAB in Vlaanderen op de kaart heeft gezet. Binnen het doorlopen proces wordt het PAB als een instrument erkend dat aangewend kan worden ter bevordering van de levenskwaliteit. In dit ontwerp van decreet wordt dat echter opgenomen binnen een omvattend systeem. Daarmee spreekt de heer Jean-Pierre Van Baelen zich niet uit over de (oorspronkelijke) intenties van het PAB.

De multidisciplinaire teams zullen de zorgzwaarte moeten objectiveren, wat neerkomt op de intensiteit van de ondersteuning.

Mevrouw *Helga Stevens* zegt dat het VAPH zal beoordelen of een persoon met een beperking toegang krijgt tot ondersteuning van het VAPH. Welke criteria zal het daarbij hanteren? Veel mensen vrezen dat men de eerste drie cirkels volledig moet uitputten vooraleer men in aanmerking komt voor ondersteuning van het VAPH.

De heer *Jean-Pierre Van Baelen* zegt dat hij op die vraag geruststellend kan antwoorden. Het is de bedoeling de doelgroep van het VAPH te verbreden tot mensen met een vermoeden van handicap. Voor het basisondersteuningsbudget komen dus veel meer mensen in aanmerking dan tot nog toe het geval was. De bestaande criteria om toegang te krijgen tot het VAPH-systeem zijn duidelijk. Op dit moment wordt binnen de taskforce gezocht naar criteria om de toegang tot trap 1 mogelijk te maken. Daarom moet het begrip minimale ondersteuningsnood geoperationaliseerd worden. Die discussie zal gevoerd worden met alle stakeholders en met het VAPH.

Mevrouw *Helga Stevens* weet wel dat de focus voor trap 1 verbreed zal worden. Ze had het echter niet over trap 1, maar over de overgang naar trap 2. Als het VAPH hierover kan oordelen is het rechter en partij.

De heer *Jean-Pierre Van Baelen* zegt dat wie in trap 1 erkend is als persoon met een handicap, behoort tot de doelgroep. Deze persoon kan zelf bepalen wanneer hij een vraag stelt voor trap 2. Er zijn geen bijkomende criteria.

Mevrouw *Mieke Vogels* merkt op dat er voor trap 2 wel een zorgzwaartemeting nodig is, naast een ondersteuningsplan.

Katrien SCHRYVERS,
voorzitter

Vera VAN DER BORGHT,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

adl	activiteiten van het dagelijks leven
CAW	centrum algemeen welzijnswerk
GiPSo	een advies- en coachingsbureau dat woon- en ondersteunings- initiatieven waarborgt voor mensen met een beperking in Vlaanderen
GRIP	Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap
Hazo	Handicap Zelfstandig Ondernemen
ICT	informatie- en communicatietechnologie
KVG	Katholieke Vereniging Gehandicapten
MAS	Museum aan de Stroom
PAB	persoonlijkeassistentiebudget
PGB	persoonsgebonden budget
SAR WGG	Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VN	Verenigde Naties
VSO	Verbond Sociale Ondernemingen